

КСЕНІЯ ЦИГАНЧУК

Кол
прохолодит
темрява

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

Ксенія Циганчук
Коли приходять темрява

**Спеціальна премія від Андрія Кокотюхи «Золотий пістоль»
за найкращий гостросюжетний детектив Міжнародного
літературного конкурсу романів, кіносценаріїв, п'єс, пісенної
лірики та творів для дітей «КОРОНАЦІЯ СЛОВА»**

«Коронація слова» створює для вас нову хвилю української літератури – яскраву, різножанрову, захопливу, – яка є дзеркалом сьогодення і скарбом для майбутніх поколінь.

Тетяна та Юрій Логуші, засновники проекту

Міжнародний літературний конкурс романів, кіносценаріїв, п'єс, пісенної лірики та творів для дітей «Коронація слова» був заснований за підтримки брэнда найпопулярнішого українського шоколаду «Корона». Головна мета конкурсу – сприяння розвитку новітньої української культури.

Література, кіно, театр і пісня обрані не випадково, адже саме ці жанри є стратегічними жанрами культури, що формують і визначають зрілість нації.

Метою конкурсу та його завданням є пошук нових імен, видання найкращих романів, стимулювання й підтримка сучасного літературного процесу, кіно й театру і як наслідок – наповнення українського ринку повнокровною конкурентоспроможною літературою, а кіно й театру – якісними українськими фільмами й п'єсами.

koronatsiya.com

Передмова

Усі таємниці нічного міста

Удень у Рівному спокійно та безпечно. Та щойно місто огортає ніч, його вулиці й двори стають небезпечними. Навіть власні помешкання вже не ті фортеці, якими їх вважали. Підступний убивця знайде свою жертву всюди, від нього не сховатися, нічні полювання тривають. Місто залякло від страху, поліція розгублена, і єдиний, хто намацав слід, – звичайний хлопець на ім'я Назар. Він сам мало не став черговою здобиччю маніяка. Теж сторожко озирається на вулицях. Страх додає сили – детектив-аматор провадить власне розслідування. Тільки так можна не лише зберегти своє життя, але й урятувати місто від хижака.

Детектив консервативний. За більш як півтора століття свого існування в літературі, кіно й на театральній сцені він не міняється, бо змінитися – означає втратити себе. Натомість десятки мільйонів людей обирають саме цей жанр. Бо кожен із мільйонів творів, написаних після «Вбивства на вулиці Морґ» Едґара По і «Скандалу в Богемії» Конан Дойла можна описати однаково: «Скоєно страшний злочин, поліція безсила, до справи береться незалежний одинак».

Звісно, героями багатьох детективів нерідко виступають талановиті поліціанти, котрі досягають успіху. Згадайте Жуля Меґре з циклу романів Жоржа Сіменона, друзів-вивідачів із 87-ї поліційної дільниці, котрі вийшли з-під пера Еда Мак-Бейна, стажиста ФБР Кларіссу Старлінґ із блискучого «Мовчання ягнят» Томаса Гарріса чи Алекса Кросса – героя низки творів найбагатшого письменника світу Джеймса Паттерсона. Проте, воскресивши цих та інших персонажів у пам'яті, відразу згадайте: працюючи в поліції, кожен усе одно лишається одинаком-камікадзе, готовим будь-якої миті піти проти течії, провадити розслідування, коли воно вже нікому не потрібне, та у фіналі завжди опиняється зі злочинцем сам на сам.

Детективний жанр – один великий гімн особистості, здатній кинути виклик неповороткій державній машині й діяти нестандартно. Здавалося б, детектив мав би бути найважливішим для України жанром. Адже українці приймають виклики, тримають удар, уміють діяти нестандартно й ухвалювати несподівані, фатальні для ворога рішення.

Однак похвалитися великою кількістю авторів та знаковими творами, що є обличчям нашого національного детективу, поки складно. виправити цю прикру ситуацію має на меті премія «Золотий пістоль». Ксенія Циганчук, чию дебютну книгу «Коли приходить темрява» ви тримаєте в руках, – четвертий лауреат і перша жінка серед відзначених.

Люди люблять вигадані історії. Хай краще убивця, жертви та кров будуть надуманими, аніж справжніми. А відклавши прочитаний детектив та беручи новий, читач точно знає: злочинця у фіналі знайдуть, зло покарають, добро вже вкотре переможе. Тут Ксенія Циганчук нічого не порушує. Вивідач мимоволі, Назар разом із нами підозрюватиме багатьох, поступово відкидаючи кандидатів одного по однім, щоб потім знову повернутися до власних підозр, знайшовши для цього нові підстави. Як водиться, з багатьох під фінал залишиться один. Він. Той самий убивця, якого шукаєш. Ним виявиться...

Але тс-с! Більше жодних підказок. Залишається тільки сказати: зануритися в цю книгу треба проти ночі, при світлі нічника, щоб підсилити ефект, на який розраховує автор. І не забувати: детективи пишуть, щоб передусім розважити читачів, навчити брати на себе відповідальність у критичних ситуаціях і розпізнавати в реальному житті людей із подвійним дном.

Щасливої дороги від початку до фіналу, шановні пані та панове!

Андрій Кокотюха

Коли приходить темрява

Своїй мамі присвячую.

Найкращій з усіх. Сумую за тобою.

05.03.2016

Ти впевнений, що зараз у безпеці?

Останнім часом мене не полишає дивне відчуття, наче за мною стежать.

Не знаю, що з цим робити. Це почалося у вівторок, після вбивства Тьоми. Я не знав його добре. Ми познайомилися по інтернету: він продавав уживані мобілки, а мені треба було продати свою... Гм... Я так і не продав її. Прийшов за адресою, яку він мені дав... До нього додому... Двері були ледь прочинені... Я увійшов... Боже, як страшно все це згадувати! Тепер здригаюся від будь-якого шарудіння...

Хтось за мною йде. Я це знаю, відчуваю кожною клітинкою свого єства. Надворі день, проте людей на вулиці небагато. Похмуро. На небі скупчуються хмари. У жилах стигне кров, я не можу зупинитися, іду вперед, боячись обернутися.

«Спокійно!» – кажу собі. Потрібно заспокоїтися... Чому я взагалі вирішив, що за мною стежать?... Плутаються думки... Я зайшов до нього... Він лежав при вході з пробитою головою... З лоба сочилася кров. Вона вже встигла дещо згорнутися. Густа, неначе... Як огидно! Гарячково ковтаю слину. Ніколи не забуду цей бордовий колір густої запеченої крові. Слідчі сказали, що вбивство сталося зовсім незадовго до мого приходу. Запитали, чи я нікого не бачив. Та не бачив я нікого!!! Хто ж міг за мною стежити?!! Я нікого не бачив і абсолютно нічого не знав!

Мене знудило. Я ледь стримався, аби не виблювати на вулиці. Зараз іду до своєї дівчини. А може, не треба його до неї вести? А

раптом він їй щось заподіє? Утім, я навіть не знаю, чи за мною дійсно стежать... Можливо, усе це просто нерви? Не можу зрозуміти, коли взагалі виникло це відчуття... Я відірвав погляд від асфальту. Страшно було глянути навкруги. Озираюся. Усі люди цілком нормальні. Нічого особливого не помічаю. Ніхто не звертає на мене ані найменшої уваги. Усі заклопотані своїми проблемами. Озираюся ще. Нікого підозрілого...

Отже, коли ж з'явилося це відчуття?... Я викликав поліцію, щойно знайшов труп. Мене допитали. Я був шокований, мене заспокоїли та порадили добряче виспатися. Попросили нікуди не їхати з міста і, якщо я ще щось згадаю, негайно їм зателефонувати. Дали свій номер телефону... Так, слідчий був якимсь дивним... надто багато розпитував... Але це й зрозуміло: сталося вбивство. Проте, здавалося, він не повірив, що я нічого не бачив. Від його погляду мене пробрав мороз поза шкірою. Як то його звали?... Малашко Андрій Степанович. Чи був він якимось пов'язаний із тим, що сталося? До речі, він приїхав досить швидко. Дільничний навіть здивувався. «Ого, Андрюш, як то ти встигнув так швидко?» – запитав він колегу, подаючи руку. «Аби було бажання, усе можна... Ти казав, є свідок...» – якимось надто нетерпляче відказав той. Свідок. Свідок. Але ж я не був свідком...

Перед тим, як увійти до Лізиноного під'їзду, я ще раз озирнувся. За мною йшла жінка років сорока в червоному літньому шарфі, з невеликою темною сумкою. Через дорогу маленьке хлоп'я... дивилося на мене?! Ні, не на мене. Із сусіднього під'їзду вийшла, певно, мати, і хлопчик гукнув її.

Повз мене пройшов підліток, тягнучи за собою обшарпаний двоколісний велосипед. За ним простував русявий чоловік у темно-синьому піджаку. На вигляд невеликої статури, а проте, як на мене, досить міцний. Ідучи повз мене, він подивився мені в обличчя з особливою цікавістю, його очі часто заморгали... Нервовий тик? Мороз знову пройшов поза шкірою. Чоловік пішов далі, не обертаючись. Спостерігаю за ним: він повертає за ріг. Це він?... Тепер

я пішов за ним. За рогом він зустрівся з жінкою років тридцяти. Я трішки заспокоївся й повернувся. Підозрілих людей більше не було.

«А слідчий явно нервувався», – подумав я, увійшовши до під'їзду...

* * *

Двері відчинила Лізина молодша сестра Катя.

– Привіт! – Я змусив себе всміхнутися. – Тримай, – простягнув малій пакетик із цукерками.

– Ох! Чудово, – аж підстрибнула вона з радощів. – Мої улюблені! Піду ставити чайник. Заходь. – І насправді вона не пішла, а побігла на кухню. – Ліза ще переодягається! Зажди у вітальні! – гукнула вона вже з кухні.

Каті було лишень вісімнадцять. Непогана дівчина. Щоправда, часом надміру допитлива. Їй ніколи не можна було розповідати щось важливе: вона завжди потім перекручувала все на свій лад. Я озирнувся. Тут спокійно.

Увійшов до вітальні. Телевізор виявився увімкненим, по М1 показували кліп Alyoshi. Сів на диван, постарався відволіктися. На столі лежав якийсь журнал. Спробував почитати, та, натрапивши на рекламу нового фільму жахів, змушений був відкласти його вбік. Чорт забирай! Невже так підводять нерви? «Цікаво, чи у всіх людей, які коли-небудь знаходили вбиту людину, були такі ж відчуття, як і в мене?» – подумалося. Напевно, потрібно просто заспокоїтися. Перемкнутися на щось інше. Я глибоко зітхнув...

Кожна людина має певні страхи. І це цілком нормально. Особливо в наш час... Усміхнувся сам до себе. Цікаво: одним із моїх страхів у житті був страх стати свідком убивства. І це майже сталося. Дивна річ, колись мені сказали, що якщо чогось боятися, це обов'язково станеться.

Я не був свідком, проте ледь ним не став. Якби прийшов на півгодини раніше, так би й трапилося. Тепер боявся, що мене

вб'ють... Ставало моторошно від самої думки про те. Безумовно, боятися не можна, та нічого не міг із собою вдіяти. А якщо мене справді вб'ють? Що тоді?... Але геть подібні думки!.. Потрібно думати про те, як виходити із ситуації...

Можливо, убивця знав, що я мав прийти? Можливо, хтось хотів мене підставити? Але хто? Думки знову почали плутатися, проте я намагався міркувати розважливо. Якщо убивця знав, що я маю прийти, тоді мене точно хотіли підставити. Тільки навіщо в такому разі за мною стежити? А якщо він не знав, що я прийду? Можливо, тоді він був у квартирі, десь заховався...

Що я робив, коли побачив труп? Наскільки пам'ятаю, не роззирався, а відразу вибіг і подзвонив сусідам. Забіг до них, щоб викликати поліцію. Тож убивця мав кілька хвилин, щоби вибігти з помешкання. Потім здійнявся шалений галас. Дізнавшись, що трапилося, люди повибігали з квартир. Відтак шум почули інші. Так усе це почалося. Що ж було далі? Чорт, більше абсолютно нічого не можу згадати! Усе ніби в тумані. Мене допитували... Нікого підозрілого я не бачив. Окрім того слідчого... А що, якщо убивця боїться, що я його бачив... або ж що я можу щось іще пригадати?! Я затамував подих...

Та ні, я дійсно нічого підозрілого не бачив...

– Назаре!

Я здригнувся... Це кликала Ліза.

– Ти де?... А, ти тут... – Ліза поспіхом увійшла до вітальні. – А де Катя? На кухні?

Я кивнув. Ліза озирнулася, зачинила за собою двері. Це моя кохана. Завжди спокійна та врівноважена. Один її погляд здатен підбадьорити мене. Я мимоволі замилювався нею. Вона була середнього зросту, не набагато нижчою від мене. Її не можна назвати красунею, але досить симпатичною напевне. А величезна родимка на її стегні – те, що просто зводить мене з розуму...

– Ну, що там, є щось нове? – Вона швиденько присіла біля мене.

Я вимкнув телевізор, пригорнув її до себе й поцілував.

– Та ні, нічого. Усе, як і раніше. Я лишив те місце, як тільки мене допитали. Просили нікуди не виїжджати та бути на зв'язку. – Я налив собі з графина холодної води.

– Не ображайся, але виглядаєш ти жахливо...

– Що, так помітно? – Спробував усміхнутися. Ліза похитала головою. Я зітхнув. Між нами запала мовчанка. Не знаю, навіщо я налив води: пити насправді зовсім не хотілося. Я відставив склянку.

– Не хвилюйся, скоро все минеться. Ти просто шокований. Скоро ти заспокоїшся й про все забудеш. – Лізин голос дещо хрипкий, проте завжди діяв на мене дуже заспокійливо. Особливо тепер. Я заплющив очі, вона сіла ближче й почала гладити мене по голові. Я на хвилю розслабився.

– От чорт! – вигукнула Ліза та відразу ж підхопилася, забравши руку.

– Що таке?

Ліза розлючено вглядалась у вікно. Через двір був іще один будинок. Я занепокоєно простежив за її поглядом. На шостому поверсі будинку навпроти незнайомий чоловік розглядав нас у бінокль. Я відразу ж зіскочив із дивана. Побачивши, що ми його помітили, невідомий одразу зник.

– Хто це? – запитав я.

– Не знаю, – Ліза зітхнула. – Він недавно з'явився, постійно розглядає нас із Катькою в бінокль. – Вона безпомічно махнула рукою.

– Чому ти раніше нічого не розповіла про нього?

– Та знаєш, після того, що недавно сталося... – Ліза на якийсь час замовкла. – Я просто не хотіла тебе бентежити. У неділю приїздить батько, я збиралася йому про це сказати, – мовила вона, обіймаючи мене. – Ну, не ображайся, це просто почалося з вівторка. – У моїй голові немов ударило молотком. – З того самого дня ти ходиш сам не свій, я не хотіла тебе турбувати.

«З вівторка, коли сталося вбивство, – повторив я подумки. – З вівторка». Якусь мить я стояв, не знаючи, що робити й казати.

– З тобою все гаразд? – турботливо спитала кохана.

Я ствердно хитнув головою, приходячи до тями. Мені потрібно було неодмінно дізнатися, що то був за чоловік. Я мусив довідатися!

– Я піду до нього, – рішуче сказав я, відхиливши Лізині руки вбік. Дівчина злякано подивилася на мене й хотіла щось сказати, проте цієї ж миті до кімнати увірвалася Катя:

– Ви бачили того придурка?! – обурено вигукнула вона. – Він знову за нами дивився! Назаре, іди поговори з ним! – сказала мала, ледь помітно тупнувши ногою. Від природи Катя була досить вередливою. Ліза ж навпаки.

– Можливо, він не нас розглядає, адже... – вона не договорила, – ...адже в нашому будинку багато квартир.

– Ага, можливо, він розглядає ще з десяток жінок, що живуть у нашому будинку! – обурено вигукнула Катя. – Назаре, то ти підеш?! А якщо це маніяк?! – Очі її розширилися.

– Катю, що ти верзеш! Ніякий це не маніяк!

Цієї миті я вираховував номер квартири. Я не дивився на Лізу, проте відчув, що її голос дещо змінився, коли вона промовляла слово «маніяк».

Мені стало зрозуміло, що вона теж боїться...

* * *

– О дванадцятій годині дня знайдено труп жінки, – слідчий записував свій голос на диктофон. – На вигляд років тридцяти. Очевидне вбивство. На шиї помітні сліди від мотузки. – Він ще раз оглянув труп. – Свідків немає. Подальшу інформацію надасть судмедексперт. – Поліціант укотре подивився на тіло; не маючи що додати, вимкнув диктофон.

Його дратувала вся ця ситуація: друге вбивство за дуже короткий проміжок часу. Рівне – місто тихе, для нього таке не властиве. Якщо

довідається преса... А якщо ще дізнається, що немає зачіпок... Буде йому непереливки. Дурна ситуація, але що вдієш?

Поліціант кинув диктофон у кишеню. Цього року йому виповнилося лише сорок, а він уже мав достатньо сивого волосся. Доволі високого зросту, майже метр вісімдесят п'ять; багато хто у відділку його побоювався. Особливо через характер, який із кожним роком усе більше псувався. А коли рік тому чоловік розлучився, став ще більш нестерпним. Дехто навіть перешіптувався поза спиною, що він людиноненависник. І десь глибоко в душі Малашко розумів, що часточка правди в тому звинуваченні є. Ще з дитинства він любляв усамітнення, тримаючись подалі від усіх.

Малашко розмірковував: убиту сюди принесли, то є очевидним. Це помітять усі. Він подумки вилаявся. Чи, бува, не пов'язані одне з одним два останні вбивства? Як можна швидше залагодити цю справу? Його напарником однозначно буде Ярик – досить кмітливий чоловіча. Вони вже давно працюють разом. Може, і непогано, що саме Ярик буде напарником, адже він доволі товариський, з ним якось простіше. Не те, що з деякими з їхнього відділку: зайвого слова не хочеться сказати.

– Андрію Степановичу! – Молодий хлопець у формі підійшов до нього разом із літньою жінкою, перервавши думки. – Ось ця пані знайшла тіло.

Хлопець підійшов до трупа й теж почав оглядати.

– Саш, я вже все оглянув, там насправді нічого цікавого нема. Жодних зачіпок. – Слідчий кинув на нього похмурий погляд з-під лоба.

– Ну, можливо, я щось побачу... – протягнув несміливо молодий чоловік, знітившись від позирку старшого по службі.

– Там нічого нема, – дещо грізно промовив слідчий. – Іди займайся своєю роботою, – процідив він, махнувши рукою в бік людей, що стояли неподалік. – Іди допитай он народ!

– Слухаю! – відказав поліціант та знехотя пішов.

– Малашко Андрій Степанович, – представився він. – Слідчий. – Бабуся стояла, заховавши півобличчя в хустку, та про щось думала. – Ви чуєте мене? – промовив Малашко. Вона стрепенулася.

– Ох, так, вибачте, – стиха промовила бабця. – Просто страшно якось так стало... Цей труп... А це таки вбивство?

– Так, це вбивство... Не хвилюйтеся, немає сенсу. – Він не знав, як іще можна заспокоїти шоковану людину, яка знайшла труп. – Я не запитуватиму багато. Наскільки я зрозумів, нічого й нікого підозрілого ви не бачили, убиту не знаєте, так?

– Так, – знову стиха відповіла бабуся.

– Ви ніколи не бачили цієї жінки? – спитав Малашко, укотре в житті запитавши себе, чому літні люди навіть улітку дуже тепло вдягнуті. Чи то бояться захворіти, чи то що?...

– Ні, вона точно не з нашого двору, я тут усіх знаю.

– Можливо, вона до когось приходила? – Слідчий уважно розглядав допитувану. Типова бабуся років вісімдесяти, дуже смаглява стареча шкіра. Вдягнена в старий одяг. На безіменному пальці обручка. «Це ж треба, стільки років людині, а й досі каблучку носить!»

– Ні, точно ні. Принаймні не в нашому дворі. Я на пенсії, а зараз літо – я постійно сиджу на свіжому повітрі. Тому точно можу сказати, що ніколи її тут не бачила.

– А ви що, узагалі не йдете з двору? Поїсти, скажімо.

– Ну, чому ж, іду. Та й чоловікові теж треба зготувати... – Бабця підняла брови. – А, ну хіба що в цей момент вона й могла пройти...

– Так, тут усе зрозуміло. Отже, ви гуляли із собакою й знайшли тіло.

– Так. – Вона подивилася йому в обличчя. – Скажіть, а це може бути маніяк? – Очі її розширилися від цієї думки.

Слідчий спохмурнів, ковтнув слину й відповів:

– Ні, навряд. Принаймні подібних убивств поки що не було, а отже, говорити про те, що це маніяк, ранувато... Отже, ви гуляли із собакою...

– Так, – закивала головою стара з усе ще розширеними очима.
– А вранці ви вигулювали собаку?
– Вигулювала, але не тут. Я ненадовго вийшла. Поводила його біля під'їзду й завела додому.
– А вчора ввечері ви де гуляли?
– Тут, на цьому ж місці... теж, як і сьогодні, – закінчення фрази вона промовила зовсім тихо.
– Не дивіться туди... – Бабця відвела погляд. – Отже, нічого незвичного не бачили й не чули?
– Узагалі нічого незвичного не бачила й не чула. І вночі теж. Я погано сплю. Часто опівночі сиджу на балконі. І цього разу так було. Але нічого я не чула... Ні, нічого... Точно. – Бабуся задумливо похитала головою.
– Добре, дуже вам дякую. Якщо щось згадаєте, обов'язково телефонуйте. – Він простягнув їй свою візитівку. – Можете поки що бути вільні.
Вона взяла візитівку. Поки розглядала картку, слідчий відійшов і набрав номер на мобільному.
– Обов'язково зателефоную. До побачення! Якщо щось згадаю...
Та слідчий її вже не слухав.
– Чуєш, Ярику, це я, – казав він по телефону до колеги. – У нас труп жінки, і знову біля того ж будинку, де був убитий отой, що продавав мобілки. Уявляєш? За попередніми даними, смерть настала вночі... Точніше, десь на початку ночі, як тільки настала темрява...

* * *

Ліза працювала психологом у рівненській школі 32. Завжди стверджувала, що будь-який конфлікт можна вирішити словами. Те саме вона сказала мені й цього разу, проте я її, звісно, не послухав. Ми піднімалися на шостий поверх будинку навпроти. Ліфт не

працював, тому довелося йти пішки. Катьку лишили вдома. Я й Лізу не мав наміру брати, та вона й чути про те не хотіла.

– Ось ця квартира! – стиха сказала Ліза, указуючи на двері праворуч.

Ми віддихалися. Я подзвонив. У квартирі почувся шум, проте ніхто не відчиняв. Я знову подзвонив. Цього разу нам відчинили. Перед нами з'явився кремезний чоловік років сорока в майці та шортах. Побачивши та, очевидно, упізнавши нас, він хотів швидко зачинити двері. Проте я підставив ногу.

– Що це ви собі дозволяєте?! – невдоволено гримнув він. – Заберіть негайно ногу!

– Ти чого стежиш за моєю дівчиною та її сестрою? Ти хто такий? – гаркнув я, не звертаючи ані найменшої уваги на його слова.

– Ні за ким я не стежу! Ти що, з глузду з'їхав? Це ти хто такий? – Його темні очі були наповнені неприхованою люттю.

– Я сам щойно бачив, як ти витріщався на них у свій бінокль. Ти спостерігаєш за ними ще з вівторка!

– Ти що таке верзеш, сопляк? Мені що, робити нічого, щоб розглядати людей? Я просто перевіряв свій новий бінокль! А ти справжній параноїк! Теж мені! – фиркнув він і хотів знову зачинити двері. Та я все ще не давав йому цього зробити. – Забери ногу, інакше я викличу поліцію й звинувачу тебе в тому, що вриваєшся до мене додому! – уже досить голосно кричав він.

– Це я зараз викличу поліцію! І ти прекрасно знаєш, що саме я маю на це велике та очевидне право!

В очах чоловіка на хвильку з'явився страх.

– Та йди ти! – крикнув він і, відпихнувши мене, швидко зачинив двері.

– Не смій більше стежити за моєю дівчиною та її сестрою! Інакше я за себе не відповідаю! – гаркнув я й гупнув кілька разів рукою по його дверях.

– Заспокойся! – Ліза підбігла до мене. – Досить, припини лементувати. – Досі вона стояла збоку, не наважуючись підійти до

нас. – Я думаю, він мусить усе зрозуміти. Ходімо.

Я глянув на бліду та налякану Лізу. Вона не була конфліктною людиною. Будь-яка сварка спричиняла для неї великий стрес. Кохана обійняла мене й ще раз промовила:

– Ходімо. – Відтак додала: – Ти мій герой! – і злегка всміхнулася. Очі її посвітлішали.

Я теж дещо заспокоївся. Проходячи повз сусідські двері на поверсі, я помітив тінь біля вічка дверей. За нами хтось спостерігав. «Кляті сусіди!» – подумав я тоді.

* * *

Того дня я ще трохи побув у Лізи вдома. Той божевільний більше не стежив за нами. Ми намагалися заспокоїтись і розслабитись. Спершу подивилися «Новини Рівного», а потім на прохання Лізи увімкнули стару радянську комедію й із задоволенням принишкли перед ноутбуком. Навіть непосидюча Катя того дня не захотіла нікуди йти. Дівчата, немов заворожені, сиділи біля екрана, проте я ніяк не міг забути нещодавні події.

Під час сварки я намагався якомога краще роздивитися того чоловіка та запам'ятати. Мені не давало спокою, що його стеження розпочалося з того самого дня, коли сталося вбивство. Проте я був певен, що ніколи його не бачив. Невже дійсно ця справа не така проста, як може видатися на перший погляд? Але за мною теж хтось стежив. Чи не міг бути в цього придурка спільник, який у той час, коли цей спостерігав за дівчатами, ходив за мною? Але я швидко відкинув цю думку. Цілком можливо, що цей чоловік стежив за нами всіма. У дівчат він шукав мене, коли не знаходив деінде. А може, це все-таки звичайний собі придурок, який любить поспостерігати за людьми в бінокль? «У будь-якому разі потрібно перевірити цього чоловіка», – міркував я. У мене є друг, що працює у патрульній поліції. Перекоаний: він мені допоможе.

Я знову глянув на дівчат. Здавалося, вони трохи заспокоїлися. Так приємно почуватися в безпеці. Нині я був певен, що нікому з нас нічого не загрожує. Але все це відносно. Насправді ніхто не може почуватися в безпеці. Ніколи. Ми не можемо знати, що чекає на нас наступної миті. Це просто неможливо. За хвилину на нас можуть очікувати тисячі як приємних, так і неприємних сюрпризів. І ми не в змозі їх передбачити. Тому мені конче треба бути насторожі. Час від часу я поглядав у вікно. Того мудака я більше не бачив. Я дав собі слово неодмінно розібратися з ним, якщо знову помічу, що він продовжує за нами стежити.

Близько десятої вечора я вже збирався йти додому. На вулиці було дуже темно, радше через хмари, що весь день збиралися, та все ніяк не могли принести дощу. Здійнявся сильний вітер; я поспішив, аби не втрапити під зливу. На той час я вже був досить стомлений і водночас надто розслаблений, щоби думати про всі ті події.

– Коли прийдеш додому, подзвони мені, – попрохала Ліза. Вона завжди так робила, коли я повертався пізно: жив аж на іншому кінці міста.

Я пообіцяв зателефонувати й ще раз сказав, щоби вони нічим не переймалися та лягали спати. За мною зачинилися двері, і я опинився в напівтемряві під'їзду. На поверсі нижче горіло світло, тому я без проблем спустився. Проте від третього до першого світла не було. Я запалив сірника, але він одразу ж згаснув від протягу, що вдерся в під'їзд крізь прочинене вікно. Я зупинився, аби запалити ще один. На поверсі вище почулося, як хтось тихцем спускається. Я зрозумів, що був не один. Дослухався, запалив черговий сірник та прикрив його рукою, щоби знову не згаснув.

Дослухався ще раз більш уважно, та цього разу нічого не почув. Незадоволено похитавши головою та відігнавши від себе дурні думки, я почав обережно, аби не загасити сірника, спускатися. Іще раз дослухався: довкола було тихо. Я впевненіше пішов далі. Та щойно згаснув сірник, я чітко почув кроки: хтось спускався згори...

Ще мить – і чиясь сильна рука штовхнула мене.

Я полетів униз, боляче вдаряючись. Страх паралізував мене настільки, що я не міг витиснути із себе нічого, окрім стогону. Злетівши зі сходів, я вдарився об стіну. Останнє, що пам'ятаю, це тихі кроки вбивці, що невблаганно швидко та напрочуд легко наближались до мене...

Я зрозумів, що мені кінець...

* * *

Отямився вже в лікарні. Біля себе побачив стурбоване обличчя Лізи. Поряд стояв чоловік у білому халаті (як виявилось потім, мій лікар).

– Що трапилось? – Я здивувався, наскільки слабким був мій голос.

– Ти в темряві впав зі сходів, – відповіла Ліза. – Тебе знайшли наші сусіди з першого поверху. Вони почули твій крик і відразу прибігли на допомогу. – Ліза говорила досить тихо: у палаті були ще пацієнти, вони спали.

– Так, ви впали, – спокійно сказав лікар. – Ми провели потрібні обстеження, з вами все гаразд. Щоправда, моя вам порада – переночувати в лікарні. Так мені буде спокійніше. – Він усміхнувся.

Моя голова боліла, проте потроху я починав згадувати все, що сталося в під'їзді. Мені стало моторошно. Я зрозумів, що мене хотіли вбити. Якби не ті люди, що дивом опинилися поблизу... мене, можливо, тут не було б. Я на хвилю заплющив очі.

– Ну, я піду, – мовив лікар, записавши щось у моїй картці. – Можете ще трохи поговорити, але недовго. – Він знову всміхнувся та вийшов із палати.

– Як ти почувашся? – змучено, але спокійно спитала Ліза.

– Нормально, але трохи болять голова та ребра.

– Ти досить сильно вдарився. Щастя, що нічого не зламав. Набив чимало синців, але нічого не зламав. – Вона всміхнулася.

– Так, мене непросто зламати, – сказав я, сам не тямлячи, чи то до неї, чи то хотів тим заспокоїти себе.

Відтак подивився на її, як завжди, миле й таке виснажене тепер обличчя. Темне волосся спадало трішечки нижче плечей. Вона любила розпускати волосся або ж збирати його у хвіст. Мені більше подобалося її вільно розпущене волосся.

– Лізо, – тихо промовив я, – нахилися до мене. – Пацієнти спали, проте я хотів бути певен, що мої слова почує лише вона.

– Що таке? – Вона виконала моє прохання.

– Мене... Мене хотіли вбити.

– Що? – Її очі збільшилися від подиву, вона різко підвелася. – Я не ро...

– Опустися. Тихо. Не кажи нічого.

Вона знову нахилилася. Я відчував, як калатає серце в її грудях.

– Мене хтось зіштовхнув зі сходів, – прошепотів я їй у вухо. – Якби не ті люди, я не знаю, чи був би живим.

Ліза відсахнулася від мене, мов ошпарена.

– Що ти таке кажеш?! – пошепки, але досить чітко вимовила вона.

– Так, це так.

Вона знову схилилася біля мене.

– Починаючи з дня вбивства, я чітко відчував, що за мною стежать, проте не міг зрозуміти, хто й навіщо. Я не бачив нічого підозрілого на квартирі у вбитого, я не чув і не знаю абсолютно нічого, що могло б якимось виявити вбивцю. Тому не можу зрозуміти, навіщо за мною стежити. Часом я навіть думав, що помиляюся, настільки безглуздою мені видавалася сама думка про це. Проте сьогодні ввечері я зрозумів, що таки не помилявся. Комуś я заважаю...

– Слухай, а той чоловік, з яким ти сьогодні сварився?... Може, то він? Він з'явився якраз із вівторка!

– Де Катя? – У голові спалахнула страшна думка.

– Удома. – Ліза затамувала подих.

– Швидко повертайся, але будь обережною.

Ліза відразу схопилася.

– Хоча ні, стривай. Подзвони Антонові, нехай поїде з тобою. Сама не їдь, попроси, нехай приїде сюди. Поясни, що сталося. Та головного, звичайно, не розповідай. – Антон – це чоловік моєї рідної тітки. Він жив разом із моїми племінниками після розлучення з нею.

– Добре, я зараз же йому зателефоную. – Вона вийняла із сумки телефон. – Ти думаєш, він може вдертися до Каті? – Її руки тремтіли, голос дрижав.

– Сподіваюся, що ні. Скоріше, він прийде до мене, щоб добити...

– Що?!

– Але не хвилюйся, я в палаті не сам, тому тут я в безпеці. Телефонуй Антонові, і їдьте негайно додому. Подзвони Каті, скажи, щоб вона нікому не відчиняла.

– Я вважаю, треба негайно повідомити про все це поліцію! – Ліза сиділа біля ліжка, досить близько нахилившись до мене, бліда, як полотно. Ми розмовляли тихо, щоб ніхто випадково не почув.

– Мені дуже не сподобався слідчий, який тоді приїздив.

– Що? Чому? Що в ньому такого було?

– Не знаю, якийсь він був підозрілий. Явно нервувався та забагато випитував. Здається, він не повірив, що я нічого не бачив...

– Невже ти думаєш?...

– Я не знаю насправді, що думати. Мені не хочеться розмірковувати над цим, бо якщо він якось із тим пов'язаний, то мені точно не жити.

– Чому ти так вирішив?!

– Він – мент. Він може з-під землі дістати. Навіть може прийти в лікарню, і його без проблем до мене пропустять...

– Ні, Назаре! Ти що? Не лякай мене так! – У неї ще більше пришвидшилося дихання. Ліза явно дуже злякалася.

– Я не хочу повідомляти в поліцію про те, що сталося. Розумієш чому?

– Так, розумію... Але що ж робитимемо?

– Ще не знаю. Головне зараз – подзвони Каті та Антону і їдь швидше додому. За мене не хвилюйся. Тут я в безпеці.

Вона швидко набрала номер Каті... Та навіть після третього довгого дзвінка Ліза не почула відповіді...

* * *

Катя занепокоєно ходила квартирою. Ліза щойно поїхала з Назаром у лікарню, дівчина ж тепер не знала, куди себе подіти. Надворі гриміло. Час від часу помешкання освітлювалося від блискавки.

Сестра наказала лягати спати. Та хіба ж можна так просто лягти спати після всього, що сьогодні трапилось?! Та й узагалі після всього, що трапилось останнім часом? Спочатку те вбивство, свідком якого став Назар. «Хоча він каже, що нічого не бачив, але ж він усе-таки знайшов той труп», – так вважала Катя. З одного боку, усе те було таким моторошним, з другого, – настільки ж цікавим... Потім отой придурок, який за ними постійно стежить... До речі, з вівторка! Затим Назарові розбірки з ним... Буде що розповісти друзям...

У двері подзвонили. «Цікаво, хто це може бути? Так пізно... Невже Ліза повернулася?» Дівчина побігла до дверей. Пролунав іще один дзвінок, Катя поклала руку на замок... «Стоп. Ліза що, не взяла ключі?...» Катя зіщулилася, подивилась у вічко, проте за дверима було надто темно. «Дивно, – подумалося, – сьогодні ж дядько Василь відремонтував світло. Знову, певно, якийсь придурок викрутив лампочку».

– Хто там? – крикнула вона. – Лізо, це ти? – Та у відповідь ззовні почулося лише непевне шарудіння.

Надворі ще з більшою силою вдарив грім.

Заграв мобільний. Катя здригнулася, проте відразу побігла до телефону.

– А, привіт! Ну нарешті я дочекалася від тебе дзвінка!.. Слухай, мені стільки треба тобі розповісти! Ти не уявляєш, скільки всього трапилось!.. Назар у лікарні!.. Зустрітися? Зараз? Давай, може, завтра, а то ж он гроза назріває... Ну, або ж приходь до мене. Прийдеш? Хоча ні, стривай. Давай усе-таки я вийду, бо скоро приїде Ліза. Не треба, щоб вона бачила нас разом... За десять хвилин? Так скоро? Ти встигнеш?... Добре, виходжу за десять хвилин... Обіцяю не запізнюватися!..

* * *

Цього року літо дивувало частими зливами. Сонце постійно ховалося за хмарами. Вечір літа більше нагадував зимовий. О четвертій-п'ятій годині вже ставало досить темно. Блискало та гриміло майже щодня.

Сьогодні двадцять дев'яте червня. Надворі знову похмуро та збирається на дощ. Десята година ранку.

– Не розумію, як я одразу не второпав, що це вона?! – Слідчий Малашко приїхав зі своїм напарником Яриком на місце вбивства невідомої жінки. Точніше, туди, куди принесли вбиту після кровопролиття: експертиза таки довела, що задушили її не тут. На думку поліції, у місці, де тіло було знайдене, труп просто намагалися заховати. Проте, як виявилось, це вийшло не дуже вдало. Іще раз оглянувши територію, вони попрямували до квартири вбитого Тьоми Заречнюка.

– Ну, як ти міг так відразу її згадати? Я б, певно, теж не пригадав. До того ж у неї перефарбоване волосся. – Ярик тягнувся за напарником, що його довгі ноги несли просто-таки величезними кроками.

Вони з Малашком були майже однолітками. Ярик випереджав колегу лише на три роки. Водночас виглядав молодшим: був більш підтягнутим та натренованим, бо відвідував спортзал за будь-якої

ліпшої нагоди. Працювати з Малашком у парі не дуже любив, проте звик, і з часом вони навіть, можна сказати, потоваришували. Проте Ярик завжди відчував відчуженість із боку колеги, тож він ніколи не розпитував про особисте, якщо сам Малашко не починав таку розмову.

– Ось, у мене є фрагменти тієї фотки. Дивись. – Малашко простягнув Ярикові шматочки розірваної фотографії. – Оце я знайшов у квартирі Тимофія Заречнюка. Судячи з фото, вони були досить близькі.

– Так, дійсно. Напевно, зустрічалися, – сказав Ярик, розглядаючи фрагменти.

– Не розумію, навіщо потрібно було розривати фотографію. – Вони увійшли до під'їзду.

– Так, дійсно цікаво... Отже, спочатку вбили цього Заречнюка, потім дівчину. Проте, за твердженням експертів, її вбили досить скоро після хлопця.

– Так, обидва вбивства скоєні під вечір.

– А що, непогано. Тоді, у вівторок, погода була жахлива. Ось-ось мала початися злива, і люди відповідно поховалися по домівках. Була змога непомітно втекти. – Слідчі обережно відчинили двері до квартири вбитого.

– Не знаю, звісно, що ще тут шукати... Ми вже наче все оглянули. Хоча хто його знає... – Ярик почав ретельно обдивлятися квартиру. Те саме робив і Малашко. На вулиці починало гриміти.

– Ми просто мусимо щось знайти, інакше справа виявиться дуже темною, – сказав Малашко роздратовано.

Останнім часом він постійно нервувався. Це помітили й колеги, навіть пропонували йому піти у відпустку, аби відпочити. Слідчий уже досить давно не користувався своїм правом на відпочинок. Та наразі він просто не міг розслабитися. Не зараз. Трішечки пізніше.

– Не розумію, чого та бабця стверджує, що жодного разу не бачила вбиту. Якщо вона була дівчиною цього Тимофія, то баба

точно мала неодноразово її бачити. – Ярик уважно роздивлявся, немов сканував очима.

– Ти не забувай, що тіло побувало під дощем, та його ж і не відразу після вбивства знайшли... Напевно, не впізнала. Окрім того, волосся, як ти сам зазначав, перефарбоване. Або ж убита не так часто тут бувала. До речі, я тобі казав про волосся, що знайшли на тілі вбитого? – Пошукавши на балконі, слідчі повернулися до кімнати.

– Що за волосся?

– Точніше, одна волосина. Її вже віддали на експертизу. Скоро має бути результат.

Малашко поглянув на свого напарника. Ярик виглядав спантеленим. Ще б пак! У їхньому місті частіше трапляється «битовуха», а тут що хоч роби, а жодних зачіпок, які би дозволили швидко розплутати справу, нема. Ну, може, їм таки вдасться зараз щось знайти.

– Так, результат – це чудово, бо тут, мені здається, глухо. – Слідчий пройшовся квартирою й знову повернувся на балкон. Малашко зітхнув.

– Ти не забувай, що знайдено три різні типи відбитків пальців. І вбитому вони не належать. Я підозрюю, що одні належатимуть убитій, другі – братові Тьоми, а треті... треті – хто його знає, чиї... – Малашко залишався в кімнаті. Довелося говорити голосніше, щоб напарник міг його добре чути.

– І в мене дуже недобре передчуття стосовно цих відбитків...

– Що ти маєш на увазі? – Тепер слідчі переглядали книжки.

– Знаряддя вбивства нема. І не знайшли жодних слідів, які би можна було пов'язати з убивцею. Це свідчить про його холонокровність та вказує на ретельно продумані дії. Цілком імовірно, що знайдені тут три типи відбитків узагалі не належатимуть йому. Адже тут узагалі мало хто міг їх залишити.

Малашко кивнув.

– Ну, так, тут ти правий.

У Ярика задзвенів мобільний. Отримавши інформацію від колеги, він одразу ж передав її Малашкові:

– На дванадцяту треба повернутися у відділок. Знайшли брата Заречнюка. Скоро привезуть до нас. Вітя каже, він абсолютно ніякий: занадто обкурений. Сподіваюся, з нього можна буде хоч щось витягнути.

– Дільничний сказав, що він не просто обкурений ходить. Він навіть колотися почав. Рік тому вийшов із в'язниці.

– Думаєш, він прикінчив своїх?

– Чесно, я навіть на це сподіваюся, бо якщо це не він, то відчуваю, що справа може бути довгою... Хоча... навряд наркоман міг думати про те, аби витерти відбитки... Та й до того ж нічого не викрадено. Якщо наркоман убиває, то зазвичай із метою грабунку, – задумливо промовив слідчий.

– Важко не погодитися. Хоча він міг знати, де лежать гроші, а після вбивства просто забрати їх і піти. Узагалі ще абсолютно невідомо, що то за тип.

– Але для чого йому було вбивати дівчину Тьоми?

– Можливо, вона стала свідком?

– Та ні, щось тут не те... До речі, у відділок я не поїду. Попрацюєш із ним сам. Я хочу поїхати до того Назара, який знайшов тіло. У мене з'явилося до нього ще кілька запитань...

– Добре, домовилися.

– Ого! А це що? – Малашко витрусив з однієї з книг вирізки з журналу.

– Щось цікаве? – Ярик підійшов до напарника.

– Та ні, певно, нічого особливого, – знову якимось нервово мовив слідчий.

– Дай-но глянути.

– Ось, тримай. Порізані журнальні статті. Нічого такого.

– Чому ж, дивися...

– Що? – Малашко з цікавістю подивився на вирізки.

– Схоже на те, що він вирізав літери зі статей... Так зазвичай чинять, коли потрібно надіслати повідомлення, але не хочеш, щоби було зрозуміло, хто це робить. Отже, цілком можливо, що хлопець когось шантажував.

– І складав листи за допомогою вирізаних літер? Якщо так, то той, кого він шантажував, мав знати його почерк.

– Цілком можливо... Ну ось іще один мотив для вбивства. Тільки тоді це, певно, уже точно не його брат... Ну, гаразд, дякувати Богу, ми недаремно сюди прийшли. Хоч щось знайшли. Як ми не помітили цього минулого разу?

– У книжках, напевно, ніхто й не порпався. Ну, що ж, тепер ходімо до Світлани Слинько, подруги вбитої. Вона просила не запізнюватися, бо мусить вести дитину до лікаря. До речі, ти не повіриш. Ця Світлана Слинько живе поряд із тим будинком, де жила вбита, і... – Малашко підняв палець угору, потягнув дещо інтригу, примусивши напарника аж затамувати подих, – поряд із будинком, де живе отой Назар, котрий знайшов тіло Тьоми.

– Та ти що?! – Ярик аж підняв брови від здивування.

– Ну, точніше кажучи, не сам Назар, а його дівчина. Проте він у неї часто буває.

– А звідки ж така оперативна та вкрай цікава інформація? – Ярик усміхнувся.

– Наш дільничний Федюкевич знає все про всіх у своєму районі. Молодець хлопець. Думаю, з таким успіхом скоро піде на підвищення. Окрім того, дівчина Назара працює шкільним психологом. Вони з Федюкевичем часто спілкуються з проблемними учнями, а їх у тій школі чимало.

У Ярика вкотре задзвенів телефон. З виразу його обличчя було цілком зрозуміло, що новина не надто добра.

– Що там сталося?

– Що сталося, питаєш? – У слідчого явно зіпсувався настрій.

Малашко нетерпляче та напружено кивнув.

– Новий труп невідомої жінки. Сказали: зовсім молода. Задушена мотузкою.

На деякий час запанувала мовчанка.

– На Костромській, – додав Ярик. – Треба їхати.

– Отже, так: я до Слинько, а ти їдь подивися, що там. Я до тебе потім приєднаюся. Намагатимуся швидко.

– Домовилися.

– Ну, все. – Малашко ще раз роздивився довкола. – Тут наче більше нічого немає. Їдьмо. – Зачиняючи двері, подумки додав: «Чорт забирай!»

* * *

«Знову вони!» – злякано подумало дитя.

У шкільному коридорі нікого не було: усі ж бо на уроках. Дитина років десяти похилила голову та йшла, майже притиснувшись до білої стіни. Назустріч простували дві старшокласниці, з цікавістю щось обговорюючи. Побачивши дитя, вони перервали розмову. Погляд їхній не обіцяв нічого доброго. Дитина ще дужче притиснулася до стіни. Кроки її сповільнилися, серце закалатало сильніше. Страх паралізував думки. Злі та нахабні очі недобре вп'ялися в неї. Лихі глузливі посмішки. Ще мить – і по лобі посипалися болючі щиглі. Маля затулило голову рукою та намагалося відбиватися. Натомість у відповідь лунав лише здавлений та все такий же глузливий сміх.

– Та пішли ви! – зі злістю нарешті крикнула дитина.

– Ш-ш! Тихо, ти що... – Старшокласниця притиснула пальця до рота. В одному з кабінетів хтось доторкнувся до ручки дверей.

– Тікаймо, – швидко й водночас тихо мовила дівка до другої. За мить вони вже сховалися за рогом... З класу вийшла вчителька мови.

– Ти чого кричиш?! Чого не на уроках?

Та дитя не слухало. Воно теж швидко втекло. «Не вистачало ще отримати від учителів...» На останній урок узагалі зникло бажання

йти. Треба було непомітно залишити школу. Дитина швиденько проскочила вахтера. На вулиці починалася гроза. Уроки проходили в другу зміну. «Шкода, нема парасольки», – дитина обережно минула вікна кабінету, де зараз був її клас. Хтось з однокласників усе-таки помітив її та зловтішно махнув рукою. «А щоб тобі!» – подумалося.

У новій школі справи чомусь не йшли. Як у принципі й у попередній. Але тут, окрім однокласників, додалися ще й вороги зі старших класів. «Треба швиденько повернути за ріг. Так точно ніхто вже не помітить!» Мета мигцем була досягнута. Та несподіванка, яка чекала на дитину, виявилася надто неприємною.

– О, ти диви, хто тут у нас! – Двоє старшокласниць задоволено прицмокнули.

«Тікати!» – зринула перша ж думка. Та не вдалося. Дитину міцно схопили за комірець.

– Ти чого кричиш під час уроків, га? – Тримаючи у вільній руці цигарку, дівка востаннє затягнулася та викинула недокурок. Інша зробила те саме, підійшла ближче. Від них неприємно тхнуло тютюном. Дитя відвернуло обличчя. Ще мить – і по голові посипалися нові удари. Цього разу сильніші. З носа потекла кров, було надзвичайно боляче. Скоро маля втратило свідомість...

Ще місяців зо два довелося лежати в лікарні. Своїх кривдників дитина так і не наважилася видати. Усі повірили у версію про наркоманів.

* * *

Мене випустили з лікарні рівно о десятій ранку. Зараз я йшов до Лізи. Голова була забита нещодавніми подіями. У мозку постійно прокручувалися різноманітні моменти. Уночі я майже не спав. Мене хочуть убити. Бо я щось бачив? Але що?

Мені стало зрозуміло, що цю справу не можна просто так залишити. Весь цей час я намагався згадати: можливо, я дійсно

бачив щось таке, на що не звернув уваги? Та нічого подібного не було. Я абсолютно нікого не бачив і нічого не чув. Хіба що... Чи могла зі мною так несправедливо вчинити моя пам'ять? Заблокувати якісь спогади? Так, дійсно, деякі моменти я не міг чітко пригадати. Але моя інтуїція підказувала мені, що нічого вельми підозрілого там не було. Хоча *хто* мене знає?...

Отже, якщо відкинути думку про те, що я міг бачити щось важливе, то що залишається? Яка ще може бути причина, через яку мене хочуть убити? Я на хвилюку замислився. Раптом мене пронизала жахлива думка. Настільки жахлива, що мимоволі я зупинився. Людина, що йшла за мною, наштовхнулася на мене. Я підозріло глянув на чоловіка. «Чого йти так близько?» – невдоволено подумав я. Та він лише вилаявся – мовляв, чого гальмуєш? – та швидко пішов далі. Я озирнувся. Перехожі не звертали на мене ані найменшої уваги... Виходить, замість Тьоми хотіли вбити мене, але вбивця просто помилився! Хоча ні. Такого просто не могло бути. Для цього потрібен мотив. А в мене начебто не було ворогів. Я захитав головою, відганяючи від себе цю дурну думку. Ні, повинна бути ще якась причина... Можливо, мене хотіли підставити? Але знову ж таки для того має бути причина. Я не пам'ятаю нікого, кому б міг аж так насолити. Звичайно, я мав недругів, але ж не настільки... Такого прозаїчного мотиву, як гроші, теж не могло бути: я не надто багатий.

Що ж тоді? Раптом мені спала на думку річ, про яку я й не подумав спочатку. Я навіть усміхнувся. А можливо, мене просто хотіли вчора пограбувати? Але знову ж таки в грабіжника було достатньо часу, щоб зняти з мене наплічник або принаймні понишпорити в кишенях. Проте нічого не зникло. Що відповідно й наштовхнуло всіх на думку, що я сам упав. Шкода, я навіть не помітив силуету невідомого. Проте, судячи з того, з якою силою мене пхнули, можна впевнено стверджувати, що то був чоловік.

Мої роздуми перервав шум. Я повернув голову вбік. Неподалік вели ремонтні роботи. Певно, лагодили труби. У землі була викопана велика яма. «Схожа на могилу», – похмуро подумав я. До Лізиноного

підїзду залишалося майже нічого, як раптом я побачив слідчого Андрія Степановича Малашка. Більше того, він ішов мені назустріч.

Поліціант однозначно планував зі мною поспілкуватися. Він поцікавився моїми синцями, та я не став розповідати правду. Мовляв, просто впав зі сходів. У цей час я думав про Лізині слова. Вона все-таки наполягала на тому, що про напад слід повідомити в поліцію. Їй зовсім не вірилося, що слідчий може бути якось задіяний у цьому. На її думку, надмірна знервованість та грубість іще ні про що не свідчать. Хтозна, можливо, її правда. Натомість Малашко простягнув мені якесь фото, сподіваючись, що я впізнаю на ньому людину.

Я подивився на знімок й оторопів. На ньому були Тьома з жінкою, про яку запитував слідчий: вони обіймалися. Я замислився.

– Чесно кажучи, обличчя здається знайомим, та я певен, що не знаю її. А що, це підозрювана? – з неабияким інтересом поцікавився я.

– Ні, на жаль, ні. Це ще одна жертва нашого невідомого вбивці. – Слідчий заховав фото.

– Ще одна жертва? – Спершу я аж не повірив власним вухам. Мені стало моторошно. – Тобто скоєно ще одне вбивство? Але коли?

– Незадовго після вбивства Тьоми. Більше ми поки що нічого не знаємо.

– Дозвольте поцікавитися: є якісь зачіпки?

– Дещо є, проте нам це поки особливо не допомогло. – Слідчий говорив охоче, неначе хотів виговоритися. – На тілі вбитого знайшли волосину, яка, до речі, належить молодій жінці. Є невідомі відбитки пальців. Усе.

– Але ж ви не думаєте, що злочин могла скоїти жінка? Це вбивство двох людей!

– Чому ж, цілком могла. – Слідчий повів плечима. – Щоправда, їй у цій справі потрібний був помічник, звісно, що чоловік. До речі, вбита мешкала в цьому будинку. – Він указав на Лізин будинок. – Певно, тут ви й могли її бачити.

Я похитав головою, приходячи до тям після приголомшливої новини.

– У мене до вас іще одне запитання.

– Уважно слухаю.

– Я щойно від подруги вбитої. Вона живе в будинку навпроти. – Малашко вказав на дім. – Вона повідомила, що вбита – до речі, її звати Альоною – іще в день убивства покаржилася на те, що якийсь мужик стежить за нею з бінокля. Знову ж таки, з цього будинку, – і він вкотре показав на будинок навпроти. – Я знаю, ваша дівчина із сестрою теж тут живуть. – Я здивовано підняв брови, він зрозумів моє німе запитання. – Така робота, мушу все про всіх знати. Дільничний Федюкевич знайомий із Лізою Іванівною, – додав він. – Отже, ви нічого про це не можете розповісти? Ліза Іванівна не згадувала про щось подібне?

Я повідомив йому про пригоду, що сталася вчора, знову замислюючись, чи варто розповісти про замах. Очевидно, слідчий помітив мою нерішучість.

– Є ще щось? – відразу поцікавився він.

Я вагався.

– Що ще? – Я мовчав. – Пам'ятайте: я розслідую два вбивства. Будь-яка інформація може виявитися корисною. Окрім того, ви не маєте права нічого приховувати.

Я здався й розповів. Більше того, також поділився думками про те, що за мною стежать. Малашко уважно вислухав.

– Чудово, – серйозно та задумливо мовив він. – Справа з кожним разом стає все більш заплутаною.

– Можу я піти з вами до того чоловіка? – Я навіть не очікував від себе такого запитання.

Слідчий на хвилину задумався.

– Даруйте мою цікавість, проте в мене є підозра, що мене хочуть позбутися, – слово «вбити» я просто не зміг вимовити, – тому мені б хотілося знати все, що відбувається в розслідуванні.

– Розумієте, це не дозволено. Я не можу вам усього розповідати. Не забувайте про таємницю слідства.

– Так, я все розумію, але зрозумійте й ви мене. – Я благально подивився на слідчого.

– Я обіцяю, що буду тримати вас у курсі подій... Окрім того, якщо все так серйозно, вас потрібно забезпечити охороною. – Малашко раптом замислився. – У принципі, до того чоловіка можемо піти разом... Потім подумаємо про вашу охорону.

За кілька хвилин ми вже дзвонили в його двері. Знову ніхто не відчиняв. Слідчий постукав.

– Відчиніть, поліція!

У відповідь тиша. Малашко постукав іще раз, уже гучніше. Раптом ми почули, як відчиняються сусідні двері. З квартири вийшла старенька бабця в темному засмальцьованому домашньому халаті. Від неї повіяв запах домашніх страв: саме зараз вона, очевидно, щось готувала.

– Я почула ваші гукання, – непевно почала вона. – Ви з поліції? – Малашко показав посвідчення. – Я просто хотіла сказати, що сусід учора ввечері кудись пішов, і відтоді я не чула, щоб він повертався. Розумієте, у нього щось із замками чи то з дверима, і коли він відчиняє та зачиняє двері, це завжди дуже шумно. Навіть уночі прокидаєшся.

– Отже, ви хочете сказати, що він пішов учора ввечері та більше не з'являвся?

– Так.

– А коли він пішов? – поцікавився я. – О котрій годині? Ви не пам'ятаєте?

– Чому ж, пам'ятаю, – усміхнулася вона, відверто радіючи, що може надати цінну інформацію, – десь о пів на десяту чи навіть близько десятої. Десь так. Точно. Я якраз о цій порі вже лягаю спати.

Слідчий запитально подивився на мене. Я зрозумів, що він має на увазі, і похитав головою.

Так, він цілком міг на мене напасти.

* * *

– Ну, невже я багато прошу? – Ліза була просто в розпачі. – Лишень не бачитися з цією людиною.

Незадоволена Катя сиділа на дивані, склавши на колінах руки. Сестра вже годину «читала їй лекцію».

– Я не розумію, чому тебе так до них тягне. Ну, добре, якщо ще просто бачитися зі Світланою. Ще півбіди. Ви давно знайомі. Ну, а цей?

– Ну, от я якраз і пішла побачитися з нею. Це ж вона дзвонила, а не він. Досить до мене ставитися, як до дитини! Мені вже не п'ять років!

– Не п'ять років? Так, не п'ять. Ти поводишся на цілі два!

– Ти мене вже задовбала!

– Я тебе задовбала?! Та ми з Назаром ледь із глузду не з'їхали, поки знайшли тебе! Ти це розумієш? Ну, нічого, приїдуть батьки, я тебе більше прикривати не буду. Поїдеш на літо до них. Ось так! – відрізала старша сестра.

– Я всього-на-всього забула телефон! – Катя аж підхопилася з дивана. Вона надто боялася перспективи бути відправленою на літо до батьків у село. В очах промайнув лихий вогник. – Інакше б вам не довелося так хвилюватися. До того ж ми просто спокійно поспілкувалися, поділилися новинами, посиділи в кафе.

– Ви пішли вночі, у страшну зливу. Вам що, робити нема чого?

– А чого нам боятися? Світлана й Вовка займаються карате. З ними абсолютно нема чого боятися. Ну, ти ж сама заборонила мені приводити їх додому. Що мені ще лишалося?

– Я тобі скажу, що тобі ще лишається. – Ліза різко зупинилася й стала перед Катєю. – Тобі лишається поїхати на літо до батьків. – Молодша сестра спробувала заперечити. – Це моє остаточне рішення! – Катя відштовхнула Лізу та побігла до своєї кімнати.

– Можеш казати все, що захочеш, та я це зроблю! – гукнула вслід Ліза.

* * *

Кохана переповіла мені свою розмову із сестрою. Я ж, своєю чергою, розповів про зустріч із Малашком.

– Отже, ти таки вирішив усе йому розповісти?

Ми сиділи на кухні. Ліза налила нам чаю. Пахло обідом, який вона готувала: стейк та запечена картопля по-домашньому. Ліза готує чудово.

– Так, – ствердно похитав я головою. – До речі, вони знайшли ще один труп задушеної жінки.

Ліза замовкла. Унизу живота несподівано для мене самого заграло приємне бажання. Ні, не зараз. Я продовжив:

– Спочатку вони злякалися, що це може бути той самий убивця, що й цієї нашої сусідки. Це б, відповідно, означало, що вони мають справу з маніяком.

– Ну? – Ліза чекала на продовження моєї оповіді. Бажання відпустило мене.

– Проте почерк убивства зовсім не той. До того ж фактично вони вже вийшли на слід убивці.

– Ну, і хто це? – Від хвилювання її дихання пришвидшилося. Чомусь саме в цю мить я звернув особливу увагу на її світло-коричневу родимку на лівій щоці. Колись Ліза розповідала мені, що в дитинстві через неї страшенно комплексувала. Більше того, її не раз дражнили діти. Потім усе те якимось забулося, та Ліза однаково продовжувала ненавидіти ту родиму пляму. Та особисто мені вона надзвичайно подобалася ще з першої нашої зустрічі. Я продовжив розмову, кинувши перед цим до рота печиво.

– Малашко не сказав, проте натякнув, що хтось із її знайомих. Не знаю.

– Ну, гаразд, це краще. – Ліза відставила чашку вбік. – Слухай, знаєш, що мені сказала Катя? – Вона не стала чекати, поки я відповім. Дихання її знову пришвидшилося, голос став значно тихішим: Ліза не хотіла, щоб почувла молодша сестра. – Катя сказала, що майже відразу після того, як я поїхала з тобою в лікарню, хтось подзвонив у двері. Вона не відчинила. Потім, коли вже зустрілася з тими двома, вона бачила того типа, що розглядав нас у бінокль.

– Що?!

– Вона впевнена, що він не бачив, як вони йшли з дому. Він кутив неподалік від свого під'їзду.

– Виходить, це точно він. Навіщо ж йому було приходити до неї, коли нікого не було вдома, та ще й коли настала темрява? Дивись, – я теж говорив тихо, проте надто збуджено та швидко, – він зіштовхує мене зі сходів, бо боїться, що я повідомлю про нього в поліцію. На щастя, з'являються сусіди, і це йому заважає. Зате він простежує, що ти їдеш зі мною до лікарні. Знаючи, що Катя лишається сама, вирішує до неї піти.

– Але навіщо йому це потрібно?

Я замислився. У мене була лише одна відповідь:

– Бо він хоче її вбити...

* * *

З Малашком ми домовилися зустрітись увечері в Лізи вдома. Він таки погодився, щоб я брав участь у розслідуванні. Цьому в першу чергу сприяв наш дільничний поліціант Федюкевич (як ви пам'ятаєте, вони з Лізою знали одне одного. Вона й попросила його замовити слідчому за нас слівце). Окрім того, Малашко остаточно здався, дізнавшись, що я приятелюю з Артемом Віннічуком – працівником патрульної поліції. Вони були малознайомі, проте слідчий усе більше сприймав нас за своїх.

Отже, зараз ми перебували в Лізиній вітальні. Нас було п'ятеро: я, Ліза, Малашко, Ярик та Федюкевич. Чисто на автоматі я розглядав кожного поліціанта.

Малашко мені геть не подобався: говорить ніби і ввічливо, але завжди якось грубувато. Навіть риси обличчя він мав якісь жорсткі. Губи надзвичайно тонкі, як це часто буває в злих людей. Шкіра на пальцях видавалася згрубілою та шорсткою. Так, ніби він жив з якоїсь ремісничої професії. Ще з першої нашої зустрічі в мене виникла до нього якась антипатія. Цікаво, як до нього ставляться колеги?

Ярик мені сподобався більше. Вираз обличчя мав добріший, хоч і виглядав не менш грізно, ніж його напарник. На зріст він був однозначно нижчим за Малашка. Ярик (Як же його прізвище? Геть забув відразу після представлення) мав немісцеву засмагу. Очевидно, недавно повернувся з відпочинку на морі. На безіменному пальці правої руки виднівся слід від обручки. Отже, має сім'ю. Одяг на ньому сидів більш акуратно, ніж на Малашкові. Та й виглядав він свіжішим. Так, він однозначно має дружину, на відміну від Малашка: у цього одяг ніби й чистий, а проте не такий охайний. Він, скоріше за все, розлучений.

Щодо Федюкевича, то кілька разів я бачив його в школі разом із Лізою. У неї є два дуже проблемні учні, які вже навіть побували в колонії для неповнолітніх. Ми з дільничним ніколи не спілкувалися, тож познайомилися по-справжньому тільки сьогодні. Він був молодшим за своїх колег, виглядаючи роки на тридцять три. Більш мирний на вигляд, сухоребрий. Зі слів Лізи, роботу свою любив і виконував досить непогано. Щоправда, кохана підозрювала, що він уже з радістю б її кинув, адже не раз скаржився на малу зарплатню. А дітей же якось потрібно годувати, і на ноги ставити теж.

Роздивившись своїх нових знайомих, я звернув погляд до вікна. Надворі було, як завжди, похмуро, тому нам довелося ввімкнути світло. Хоча це особливо не допомогло: дві лампочки з п'яти

перегоріли несподівано одна за одною. Довелося сидіти в напівтемній кімнаті. Звісно, настрою це нікому не додало.

Катя все ще перебувала в себе. Вона й до цього часу відмовлялася спілкуватися із сестрою. Та ми з Лізою з цього приводу лише раділи: нам не хотілося, щоб мала знала всі подробиці справи. По-перше, щоб не налякати дівчину. По-друге, вона була надто балакучою, їй ніколи не можна було довірити жодної таємниці.

У всіх нас був досить серйозний і занепокоєний вигляд. Справа здавалася надто заплутаною. Більше того, виявилось, що Ліза була знайома з убитою: жінка колись давала Каті уроки музики, та через занадто вередливий характер Катерини наставниця та учениця неодноразово сварилися. Навчання тривало недовго. Убивство знайомої людини справило на Лізу ще більш жахливе враження.

Отож ми вирішили поділитися одне з одним тим, що знали. Ліза та я розповіли про те, як Катя бачила того підозрілого типа, і про таємничий дзвінок у двері відразу після того, як Ліза поїхала зі мною до лікарні.

– Усе повністю вказує на цього невідомого: він стежив за вбитою, стежив за вами із сестрою, хтозна за ким ще, – проказав Малашко. – Він цілком міг штовхнути вас, Назаре, зі сходів. Окрім того, чоловігма мав до цього й мотив: боявся, що ви поскаржитесь у поліцію.

– А побачивши, що нікого немає вдома, вирішив зазирнути до дівчини, – додав я.

Ліза занепокоєно подивилася на мене. Проте цього разу вона, варто зазначити, виглядала сміливішою. Певно, турбота про сестру надавала їй відваги. Ліза за темпераментом – справжній флегматик. Її досить важко вивести з рівноваги. Зараз кохана поки що сиділа мовчки, слухаючи розмову. Я був певен: вона аналізує кожне слово, намагаючись скласти психологічний портрет убивці.

– Цілком імовірно, – погодився Ярик.

– Я дізнався про цього типа все, що міг, – заговорив Федюкевич. – А зміг я дізнатися досить цікаву інформацію. Отже, його звати Ігор Климович. Сидів. Угадайте, за що. – Однак поліціант не чекав наших

відповідей, він серйозно продовжував: – Сидів за домагання своєї колеги по роботі. Точніше, він ледь її не згвалтував.

Федюкевич поклав досьє на стілець, що стояв перед диваном. Ярик узяв папку та почав ознайомлюватися.

– Так, нібито все вказує на нього. Він цілком міг убити дівчину Тьоми, проте потрібно перевірити його алібі. Якщо воно є, звісно.

– Спершу треба його знайти, – гмикнув Ярик, не відриваючи погляду від паперів.

Малашко кивнув.

– Нічого, знайдемо, – вів далі він. – Цей мужик цілком міг спихнути Назара зі сходів та завітати до Каті.

– Можливо, Тьома теж знав про те, що той спостерігає за його дівчиною, і ходив, як і Назар, з ним розбиратися. Відповідно, Ігор Климович вирішив його позбутися. Це, власне, пояснює те, що й Назара хочуть убити. Зрозумівши, що Назара він не добив, вирішує зникнути. Адже ж він не чекатиме, поки до нього прибіжить поліція. – Федюкевич розвів руками. Ідея була цікава. Однак тут втрутилася Ліза:

– Можливо, але є ще дещо. Андрію Степановичу, ви повідомляли, що на вбитому, а саме на його рані, знайдено жіночу волосину.

– Так.

– Це, відповідно, вказує на те, що вбивала жінка.

– Вбивала або ж просто була там присутня. Важко уявити, як жінка вбиває молодого сильного чоловіка. Так само, як і те, що вона могла перенести тіло вбитої подалі від місця злочину. Хоч у будь-якому випадку нам потрібно пам'ятати про її існування.

– Не варто забувати й про розірване фото. Навіщо вбивці потрібно було це робити? Отже, це можуть бути ревності. З ревності вбивають Тьому та його дівчину. Як я зрозуміла, убита жінка нечасто була в Тьоми, інакше б її добре знали сусіди. Таким чином, вона може бути його коханкою.

– Думка цікава, а проте ніхто із сусідів не бачив, щоб до Артема навідувалися гості. Лишень його брат та ще якісь знайомі, та всі не

надто часто, – зауважив Федюкевич. – Схоже на те, що він не хотів світитися. Цілком імовірно, через якусь свою незаконну діяльність. Хоча, звісно, не можна відкидати ревності як один із мотивів. Це теж треба враховувати. Особливо, коли потенційним убивцею є жінка. – Дільничний поліціант посміхнувся.

Ліза кинула на нього не надто схвальний погляд.

– Ви так кажете, ніби чоловіки ніколи не вбивають із ревності. – Однак, як я й передбачав, вона не стала розвивати дискусію. Натомість звернулася до Малашка: – Волосся не належить убитій, наскільки я зрозуміла?

– Ні, не належить, – знову погодився з Лізою Малашко, відтак додав: – Окрім того, ми з Яриком знайшли у вбитого статті з журналів, з яких явно вирізали літери. Наші експерти перевірили, які літери були використані, та сформувавши приблизне повідомлення, яке мав би скласти Тьома. Воно звучить так: «Покладеш гроші у сміттєвий бак ресторану “Тарас”». Далі мало би бути ще щось, проте ми більше нічого не знайшли.

– Це означає... – почав був Федюкевич.

– Це означає, що він когось шантажував. І це цілком могло слугувати мотивом до вбивства.

– І тут усе зійшлося, – зазначив Федюкевич. – Він міг шантажувати Климовича тим, що розповість про його таємниче захоплення спогляданням жінок через бінокль.

– Воно-то так, проте вбита скаржилася на Климовича в день своєї смерті. Навряд Тьома так швидко міг організувати шантаж, а той, відповідно, їх убивство.

– Цілком імовірно, що Климович спостерігав не тільки за жінками нашого будинку, – додав я свою думку.

– Отже, з цим Климовичем фактично все зійшлося, окрім одного моменту: волосся жінки.

– Ви казали, що у вбитого є брат, наркоман. Він міг скоїти вбивство Тьоми та його дівчини? – поцікавилася Ліза.

– Теоретично міг, – почав Малашко. – Ми вже його спіймали. Алібі в нього, звичайно, відсутнє. Більше того, у квартирі є повно його відбитків. Проте це не можна назвати незвичним, адже він не міг не бути вдома в брата. Ми намагалися його допитати, та він абсолютно ніякий. – Слідчий нервово постукував пальцями по бильцю крісла.

– І не варто забувати, що ми шукаємо жінку, власницю волосся, – відзначив Ярик.

– Воно то так, – зауважив я, – але й чоловіка ми шукаємо теж. Дівчину Тьоми міг убити лише чоловік, адже жінка не могла перенести тіло, як то було зроблено. Та й мене зі сходів штовхала явно не жінка... – Трохи подумавши, я додав: – Хотілося б також сказати, що, судячи з кроків, які я тоді чув, то була людина невеликої статури. Надто вже швидко та тихо він біг до мене.

– Отже, на вашу думку, напад здійснив чоловік невеликої статури, проте дуже міцний.

– Судячи з усього, так, – відповів я на запитання Федюкевича.

– Але тоді це повністю спростовує думку про те, що на вас напав Климович, адже він доволі кремезний.

Усі різко замовкли й замислилися: це не просто позбавляло відповіді на запитання про те, хто ж на мене напав, а й наводило на думку, що в цій історії з'являється ще одна постать. Малашко теж про щось розмірковував деякий час, відтак додав:

– Отож підсумуємо. – Він на хвильку приклав до рота кулак, щось обдумуючи. – Ми встановили, що мусимо шукати чоловіка та жінку. Чоловіка міцного, а проте невеликої статури. Окрім того, потрібно знайти Ігоря Климовича. Тут варто відзначити, що під ваш, Назаре, опис цей чоловік явно не підходить. Що ще? Ага! – махнув він указівним пальцем. – Нам потрібно знайти людину, яку шантажував Тьома. Нею може бути як жінка, яку ми шукаємо, так і чоловік, який діє з нею. Мотивом до вбивства можуть бути шантаж та ревності. Більше того, досвід мені підказує, що наша підозрювана, очевидно, надзвичайно страхітлива людина. Жінці менш властиво скоювати холоднокрівні вбивства, але якщо вже вона це робить, то зазвичай

вони ду-у-уже жорстокі... До речі, вашим нападником, Назаре, могла виявитися й жінка невеликої статури.

– Але тоді надто міцна як для жінки, – заперечив я.

– Може, вона займається якимсь видом спорту типу важкої атлетики або ж боротьбою. – Ярик зручніше вмовився в кріслі. – Якщо так, то вона могла б сама вбити і Заречнюка, і його коханку. А потім перенести труп дівчини туди, де ми його знайшли. – Цю репліку слідчого ніхто не став коментувати: усі були занадто виснажені. Тільки Малашко додав:

– Думка цілком слушна. І ще я все-таки думаю, що брат убитого навряд міг скоїти злочин. Судячи з його стану, він надто довго був у небутті разом зі своїми друзками. Окрім того, обидва вбивства вказують на холодний розум. Наркомани таким просто не здатні володіти. Звісно, варіант із його непутящим родичем не можна відкидати остаточно, допоки ми не зможемо з ним нормально поговорити. – Малашко замовк.

– З усього, що ви сказали, мені стало зрозуміло лише одне: у нас з'явилося набагато більше запитань, ніж ми маємо відповідей. Скидається на те, що нам доведеться шукати голку в копиці сіна, – резюмувала Ліза.

Було неприємно те визнавати, але кожен із нас усвідомлював, що Ліза має рацію...

Краєм ока я помітив, що за нами спостерігала Катя. Дівчина зрозуміла, що я її побачив, та негайно чкурнула до кімнати. Ліза теж це помітила.

* * *

Чоловік невеликої статури вже дві години спостерігав за вікном квартири на п'ятому поверсі. Незважаючи на літо, надворі було досить холодно. Чолов'яга підняв комірець, аби захиститися від вітру.

Він роздивився навкруги. Надворі було не вельми людно. «Це добре, – подумки міркував він, – не потрібно, щоб мене тут бачили. Принаймні не бажано...» Він іще раз глянув у вікно. Помітні були лише тіні кількох людей. Судячи з контурів, то були чоловіки та жінка. В іншій кімнаті квартири проглядалася ще одна тінь. Він знав чия. Чоловік заховався за деревом, аби його раптом не помітили. «У принципі, якщо й помітять, нічого страшного не буде, але все-таки не варто. Треба бути обережним. Сподіваюся, я недаремно сюди приїхав...» – роздумував він.

Чоловік кахикнув, прикриваючи рота рукою. У темряві зблиснув золотий перстень на його безіменному пальці. Ставало ще холодніше. «Цікаво, про що вони там так довго розмовляють? Гм...» Раптом він побачив, як силуети підвелися. Йому здалося, що всі вийшли з кімнати. Чоловік не помилився. Світло вимкнули. Натомість, як він міг зрозуміти, увімкнули на кухні. Він іще більше занурився в темінь під деревом. За якийсь час із під'їзду вийшов дільничний поліціант. З ним було ще двоє. Вирази обличчя у всіх були надто стривожені.

У куточках губ незнайомця з'явилася ледь помітна посмішка... Чоловік із перснем уже хотів був іти, та раптом побачив знайоме обличчя. Довелося знову заховатися. «Що, у біса, він тут робить!» – раптом вихопилося в нього. А проте занадто тихо, щоб можна було почути.

Молодий чоловік швидкою ходою пройшов повз нього до під'їзду Лізи й уже за мить сховався за дверима.

* * *

– Заходь. – Я привітався з другом, як завжди, рукостисканням.

– Привіт!.. Здоров, Лізо! – Стас знав, що вона вдома, хоч і не бачив її наразі.

– Привіт! – гукнула вона з кухні.

– А де Катька? – Стас роздивився навколо.

– Ми посварилися, вона тепер не виходить із кімнати. Дується. Ходімо на кухню, пригощу цукерками з чаєм, – так само озвалася з кухні моя дівчина.

– О, чудово! Дякую. А я якраз страшенно замерз. Щось не за погодою вдягнувся. Справжнісінька осінь на вулиці, слухайте! – Стас потер руками, намагаючись їх зігріти.

– Ну, ти дійсно вдягнувся, як на пляж: футболка та брюки. Ти б іще шорти натягнув! – Я розсміявся.

Стас ледь гмикнув, проте теж усміхнувся. Останнім часом у нього був не дуже гарний настрій: не клеїлося з роботою. Він уже надто довго сидів без діла. Я намагався знайти для нього щось у нас на фірмі, та не вдалося. Криза не дозволяла брати на роботу зайвих людей. Я сам ледь утиснувся на свою посаду: вдалося-таки пройти жорсткий конкурсний відбір. Стасові тоді не пощастило. Було дві вакансії, та взяли мене й Антона, мого двоюрідного дядька.

Ми увійшли на кухню. Сьогодні він прийшов допомогти мені з одним із моїх проектів. На роботі був завал, а минулі події просто вибили мене з колії. Я нічого не встигав. Гроші за проект домовилися розділити.

Цю ніч я збирався провести в Лізи. Щось не хотілося залишати дівчат самих. На вихідні мали приїхати їхні батьки, лише тоді я зможу спокійно їх залишати. Ліза була цілком серйозно налаштована таки відправити Катю разом із батьками. Проте аж ніяк не через витівку малої напередодні: надто боялася за вкрай непосидючу та допитливу сестру. Моя інтуїція підказувала, що Ліза мала рацію.

– Ну що, уже є підозрювані? – Ліза поставила перед Стасом тарілки з цукерками й печивом та чай. – Дякую. – Він підсунув чашку ближче й із задоволенням сьорбнув гарячої рідини.

– Є троє, навіть четверо. – Я теж присів біля Стаса, поставив біля себе чашку з чаєм, насипав цукру.

– Ого!

– Даремно, Назаре, ти відмовився від охорони. – Нарешті Ліза примостилася поряд зі мною.

– Лізо, мені ще не вистачало, щоб мене охороняли. Я можу сам за себе постояти.

– Так, як і минулого вечора? – підколола мене моя дівчина.

Я відмахнувся.

– То кажеш, пропонували охорону й ти відмовився? Сміливо, – протягнув Стас, – але я теж вважаю, що даремно. Ти ж не безсмертний.

Ліза роздратовано подивилася Стасові прямо в очі. Той аж зашарівся. Часом мені здавалося, що вона його не терпить.

– Я хотів у тебе дещо запитати. – У моїй голові майнула думка. – Ти точно нічого цікавого не знаєш про того Тьому? Це ж ти його знайшов по інету.

– А що особливого я можу про нього знати? Я бачив його лише один раз, коли продавав мобілку матері, і все. Що ж я можу про нього розповісти?

– А ти не помітив у ньому нічого дивного? Наприклад, у поведінці чи словах? – Ліза неначе читала мої думки: я хотів запитати про те саме.

– Та ні. Абсолютно нічого. – Стас задумався. – Ні, нічого такого. Правда, очі такі, трохи хитренькі, але то наче не так і незвично. Такі зараз можна побачити в багатьох. Усі зараз виживають, як можуть.

– Хитренькі, кажеш? – Відтак Ліза звернулася, певно, більше до мене, ніж до Стаса: – Цілком міг когось шантажувати. Люди, що собі на думці, на таке точно здатні.

– То він що, когось шантажував? А кого?

– Цілком можливо, що свого вбивцю...

Ми поговорили ще з півгодини. До розслідування більше не поверталися. Не хотілося. Надто вже були від того стомлені. Попоївши, ми зі Стасом прихопили ще чіпсів і пішли до вітальні працювати. Ліза ж, прийнявши ванну та нарешті розслабившись, поринула в довгоочікуваний сон.

* * *

У двох кімнатах квартири на п'ятому поверсі вимкнули світло. Лише у вітальні ще хтось працював. При світлі вуличного ліхтаря знову зблиснув золотий перстень. Вітер усе дужчав. Ще хвилина, і ліхтар згаснув. У вітальні світло теж досить раптово згаснуло...

Чоловік із перснем зник так само таємниче, як і з'явився.

* * *

– А хай йому грець! – вилаявся Стас. – Це ще що таке?

Ми з другом сиділи в цілковитій темряві. Я дослухався. На сходовому майданчику почулися голоси: повибігали сусіди.

– Певно, трансформатори полетіли, – констатував я неприємний факт.

– Що будемо робити?

Я ввімкнув ліхтар на мобільному. Обережно в напівтемряві ми пробралися до дверей. У кімнатах було тихо: дівчата вже спали. Я відчинив вхідні двері. Метушилися сусіди. Дехто був із ліхтарем, хтось – зі свічками. Чийсь голос гукнув:

– Я вже зателефонувала в аварійну! Поломка через сильний вітер. Обіцяють за день-другий полагодити.

Сусіди ще більше зашуміли. Почулися незадоволені вигуки:

– Що, за день-другий?!

– Що ж там робити аж день-два?!

– Я не здивуюся, що це займе далеко не день-два, – додав ще й третій голос.

Ми зі Стасом переглянулися. У поглядах обох прочитувалося очевидне: нічого не вдієш, доведеться кинути роботу.

– Можна продумати деякі плани на папері. Скористаємося ліхтарями, – запропонував Стас. – Ну, а решту... Я подзвоню додому,

можливо, у нашому районі світло є. Якщо так, то підемо до мене. Без компа ми ж нічого не зробимо...

Ідея була непогана, однак мене знову вогнем пропало неприємне відчуття. Усім нутром я відчув його присутність. Я відразу ж причинив двері. Залишити дівчат?...

* * *

– Запах крові, її колір... Для них це найприємніше відчуття. Під час убивства людини в їхню кров потрапляє величезна кількість адреналіну. Серцебиття пришвидшується...

Я прийшов із Лізою на лекцію професора психології з Гуманітарного університету. Вона часто ходила на подібні зустрічі. Останнім часом я й сам усім тим зацікавився, тому часто її супроводжував. Подібні лекції були дуже пізнавальними.

Стас допоміг мені з проектом, я щойно повернувся з роботи. Справа була здана вчасно завдяки Стасові. Він майже сам допрацював увесь проект. Я пропонував йому половину гонорару, та він відмовився. Дивний хлопець. Але, хай там що, ми домовилися на вихідних пограти в більярд. На суботу та неділю мали приїхати батьки Лізи й Каті: я міг спокійно їх залишити.

Ліза уважно слухала професора.

– З кожним разом такі люди все більше потребують цього гормону. Саме тому кожне наступне вбивство часто відзначається ще більшою жорстокістю. – По моїй спині пробігли холодні мурахи. – Собаку, який хоча б раз спробував людської крові, найчастіше вбивають. Чому? Тому, що йому може захотітися ще. Це хижак. Так само й із людиною. Спробував кров, пізнав відчуття шаленого викиду адреналіну – цілком імовірно, що захочеться ще. Найчастіше таке бажання вроджене. Шизофренія – один із прикладів того, – продовжував лектор. – На жаль, ця хвороба передається спадково. Якщо в когось у сім'ї були чи є хворі на цю хворобу, у будь-якому

випадку вона з'явиться в цій родині знову. Шкода, але особливо у наш час від цього ніхто не застрахований.

Окрім генетичних причин захворювання, є ще й соціальні: бідність, расова дискримінація, неблагополуччя в сім'ї, погані умови проживання та безробіття. Перенесені в дитинстві знущання та травматичні хвилювання також можуть слугувати причиною захворювання, щоправда, у вже більш зрілому віці.

Узагалі найчастіше шизофренія починається в пізньому підлітковому віці або ж у початковому періоді дорослого життя. У наш час DSM^[1] налічує п'ять підкласів шизофренії: параноїчний, дезорганізований, кататонічний, недиференційований та остаточний...

Сьогоднішня лекція була не надто цікавою. Можливо, у світлі останніх подій. Яюсь не хотілося слухати про подібне.

– Тобі цікаво? – запитав я в Лізи.

Кохана занотувала в записничок. Кивнула, не відволікаючись. Поправила окуляри й продовжила писати. Я почав вовтузитися. Скоро мені стало зрозуміло, що заважаю своєму сусідові. Я нічого не міг вдіяти: не знаю чому, та мені ставало яюсь ніяково від слів професора. Він перераховував симптоми хвороби. Я вже не слухав.

– Я чекатиму надворі, – сказав тихо Лізі та, різко підвівшись, попрямував до виходу.

Симптоми. Симптоми шизофренії мені були добре відомі. Моя рідна тітка Тоня, дружина Антона, хворіла на неї. Недуга проявилася раптово. Тоня ставала все більш агресивною і, відповідно, небезпечною для навколишніх і для себе. Дуже скоро Антон розлучився з нею, забрав дітей. Тоню помістили до психлікарні. Минуло вже десять років, та її стан так і не покращився.

Мої спогади перервав телефонний дзвінок. Дзвонили з роботи: проект був чудовий, начальство неймовірно задоволене. Ну, що ж, дякую, Стасе. Обов'язково тобі перекажу.

* * *

Дуже скоро Ліза приєдналася до мене. За цей час я вже встигнув скупитися у «Фуршеті».^[2] Сьогодні п'ятниця. Наступного дня приїдуть Лізині батьки, тож треба було підготуватися. Про ситуацію, що склалася, вирішили їм нічого не розповідати. Проте ми не були впевнені, що Катя мовчатиме. Навіть якщо дівчина й обіцяла хоч щось тримати в таємниці, вона однаково комусь розповідала це «по секрету». За те я ладен був її просто вбити.

– Що, не сподобалася лекція? – Ліза всміхнулася. Несподівано я помітив, що вона ще більше почала сутулитися. Таке бувало, коли вона надзвичайно стомлювалася та (або ж) сумувала. Тому не став звертати її увагу на цей факт.

– Та, ти знаєш, надто вже близько я знайомий із цією хворобою, щоби про неї ще щось слухати. – Я облизав сухі губи. – Неприємно стало.

– Зрозуміло, – протягнула вона.

– Ти думаєш, Катя нічого не розповість батькам?

– Ти знаєш, думаю, не розповість. Інакше вони точно заберуть її до себе. А вона надто боїться цього.

– А ти сама наполягатимеш на тому, щоб її забрали?

– Поки не знаю. Варто було б. Але насправді мені її шкода. Що вона там робитиме? – запитала Ліза, заходячи в маршрутку.

– Принаймні там буде безпечніше. Я вважаю, що її треба туди відвезти.

Ліза повела плечима. Далі ми не говорили. У маршрутці було досить гамірно, тож обговорювати нашу проблему було б недоречно.

Я роздивився. Транспортний засіб виявився не надто наповненим. Я помітив кількох сусідів. В останню хвилину встигнув забігти ще один чоловік. Він здавався якимсь метушливим. Очі були ніби налякані. Чолові'яга озирався в пошуках місця. Несподівано його

погляд зупинився на мені. Очі часто закліпали. Він швидко відвернувся та сів на вільне місце біля нас.

У серці щось калатнуло. Десь я його вже бачив... Де? Ох, так! Я ж якось стежив за ним, запідозривши, що він мене переслідує. Він зустрівся з якоюсь жінкою біля Лізиноного будинку. Він тоді теж так дивно глянув на мене. У голову знову прокралися неприємні підозри. Чоловік був невеликої статури, не надто старий. Руки видавалися досить сильними. Я намагався непомітно для нього добре його роздивитися. Однак не вийшло: він це помітив та запитально глянув мені в обличчя. Я повернув голову до вікна...

Чоловік вийшов на зупинці услід за нами. Ліза нічого не помітила. Я вирішив поки промовчати. Натомість дав їй пакет і, посилаючись на нагальні справи, про які буцімто забув, залишив її. Хотілося простежити за ним.

Однак не вдалося: варто було на кілька хвилин відволіктися, щоби попрощатися з Лізою, як незнайомиць невеликої статури та із сильними руками безслідно зник...

* * *

То був папірець із наклеєними на ньому літерами. «Якщо ти не хочеш, щоб усі дізналися, що ти накоїв, тобі потрібно точно виконати мої вказівки. Поклади...» – решта літер уже горіла.

Дим від спаленого паперу розвіявся за вітром. Буква за буквою зникали у вогні. Коли не залишилося жодної літери, він кинув шматки розірваного паперу до великої калюжі. Вогонь згаснув. Ще хвилючку чоловік дивився на те, що зосталося від такої страшної для нього записки. Подумати лишень, що би було, якби вона потрапила до когось із його знайомих або ж колег! Він із полегшенням зітхнув. Озирнувся. Нікого не було. Змахнув темний попіл зі своєї улюбленої блакитної сорочки. Слідів не залишилося. До відділка було зовсім недалеко. Він швидкою ходою попростував на роботу.

* * *

Про незнайомця невеликої статури, якого я вже не раз бачив поблизу Лізиноного під'їзду, вирішив поки що не розповідати. Не хотілося просто так намовляти на людину. Сьогодні мені все-таки вдалося простежити за ним та дізнатися, де він живе. А жив він на дві вулиці далі від Лізиноного будинку. Не зрозуміло тільки, чому він так часто бував на нашому подвір'ї. Мій товариш із патрульної поліції пообіцяв знайти про нього якусь інформацію. Ми домовилися зідзвонитися сьогодні увечері.

За помешканням Климовича встановили цілодобове спостереження. У його квартирі виявили чимало грошей, а також документи, тому була надія, що він іще повернеться сюди.

Та найголовнішою новиною, що давала надію на те, що справа зрушить із місця, стали свідчення брата вбитого. Він згадав про двох чоловіків, з якими мав справу Артем. Наркоман не знав точно, чим вони займалися, проте був упевнений, що це було не зовсім законно. Ми розділилися: я та Ярик поїхали до одного підозрюваного, а Малашко з Федюкевичем – до іншого.

Наша з Яриком поїздка, на жаль, не дала нічого суттєвого. За час, що ми були в Семенюка (так звали одного з наших нових підозрюваних), я добре його роздивився. Невисокий на зріст. Темне волосся. Кремезний, та більше через повноту, аніж за рахунок м'язів. Навряд це він штовхав мене зі сходів. Надто вже неповоротким був. Однак усе-таки він видався мені якимсь підозрілим. Семенюк однозначно щось приховував від нас. У мене з'явилося відчуття, що певною мірою цей чоловік усе ж був пов'язаний з обома вбивствами. Проте від моєї підозри Ярик відмахнувся.

Ми перевірили його алібі: усе виявилось правдою. Усі названі підтвердили, що він був із ними весь вечір. Увесь вівторок та зранку до вечора в середу чоловік був на роботі. Про це розповіли його підлеглі та брат. У Семенюка було залізне алібі. Та все ж він мені не

подобався. Зрештою ми з Яриком фактично ні в чому не просунулися.

Натомість, як виявилось пізніше, Малашкові та Федюкевичу пощастило більше. Справа ставала все цікавішою. Та найбільше клубок заплутався того ж вечора, коли я поговорив зі своїм другом із патрульної поліції. Ще раніше він обіцяв знайти для мене інформацію про чоловіка з нервовим тиком. Вона виявилася надзвичайно цікавою та, мушу визнати, несподіваною. Але про це пізніше. Мені легше подавати події в тій послідовності, у якій вони відбувалися. Так простіше згадувати, а згадувати насправді досить страшно і... Та я не збираюся відволікатися...

Як розповів мені потім Федюкевич, другий колега Заречнюка алібі не мав. Його ім'я – Олег Криж. Колись сидів за кишенькову крадіжку.

З його слів, увесь останній тиждень він пролежав із грипом. Довідка? Довідки не мав, адже нині не працює. Отже, не потрібно ніякого лікарняного. До якого лікаря звертався? Навіщо звертатися до лікаря? Він абсолютно доросла людина й знає, як лікувати грип. Які ліки купував? Та різні. Аспірин, щось для горла. Що в аптеці дали, те й приймав. Які справи мав із Заречнюком? Та ніяких, власне, справ. Просто часом зустрічалися випити пива, з'їздити на риболовлю. Де з ним познайомилися? Та вже давно знайомі. Навіть не пам'ятав, хто познайомив. Чи знав дівчину Заречнюка? Так, звісно, знав. Проте не дуже добре. Вони з Альоною не надто ладнали. Чому? Та не знає, вона взагалі була якась дивна. Йому не подобалися її друзі. Якись теж дивні були. А що за друзі? Їхні імена? Він не питав їхні імена. Навіщо вони йому? Брат Тьоми? А що з ним не так? Так, він знає, що той наркоман. Ні, його це не бентежило. Яка різниця між Альоною і її друзями та братом Тьоми? Ну... принаймні він не так часто, як вона, з'являвся в Артема. Не муляв очі...

Відповіді Олега Крижа видавалися цілком нормальними. На перший погляд. Та нам не давало спокою, що чоловік не мав алібі. Окрім того, він збрехав стосовно своїх стосунків із Заречнюком. Якщо, звісно, брат Заречнюка не зводив на нього наклепу.

Він не любив друзів Альони. А що за такі підозрілі друзі могли в неї бути? Це знову ж таки заплутувало справу. Хтось із цих двох чоловіків брехав: або брат Заречнюка, що було цілком імовірним, адже він був наркоманом... Або ж Криж, що теж було вірогідно за умови, що то він скоїв обидва вбивства.

Отож Малашко з Федюкевичем вирішили знову відвідати Світлану Слинько (подругу вбитої). Більше того, поговорити про Альону з Катєю та Лізою, адже дівчина колись давала Каті приватні уроки музики. Сьогодні ж увечері ми мали знову зустрітись у Лізи вдома.

* * *

Перед нашим зібранням, призначеним на шосту годину, я зустрівся з Артемом, моїм товаришем із патрульної поліції. Ми вирішили посидіти в кафе поблизу його відділка. Зараз Артем мав півгодини вільного часу, тож ми відразу перейшли до справи.

– Було нескладно. – Артем усміхнувся та сьорбнув кави.

– Та я й не сумніваюся, – відповів я, з нетерпінням чекаючи на розповідь друга. Я ще навіть не торкався кави, яку мені щойно принесли.

– Особа, про яку ти запитуєш, виявилась-таки цікавою.

Я затамував подих.

– Його звати Олег Криж... – Очі мої збільшилися, настільки сильним виявилось здивування. – ...тобі щось говорить це ім'я? – запитав Артем, помітивши мій подив.

– Так, чув уже якось. Продовжуй. – Я нервово сьорбнув кави. Вона здалася мені надто гіркою, я відставив чашку вбік.

– Сидів кілька років тому за кишенькову крадіжку. У принципі, більше нічого не можу сказати. Окрім, власне, однієї деталі. Тоді його підозрювали в крадіжці значно більшої суми, проте не змогли довести.

– Отже, крадій. Усе? Нічого більше?

- Та ні, нічого. А що ти ще хотів?
- Та сам не знаю... Слухай, що ти можеш мені розповісти про слідчого Малашка Андрія Степановича?
- Ну, я його мало знаю. Проте, наскільки я зрозумів, тип мутний.
- Що ти маєш на увазі? – Ця відповідь зацікавила мене значно більше, ніж розповідь про Крижа.
- Кілька років тому його ледь не поперли з роботи. Кажуть, когось убив, скориставшись службовим становищем. За це його, власне, мали б звільнити. Як мінімум. Проте ходять чутки, що він добре комусь заплатив і залишився на службі. А чому він тебе зацікавив?
- Він веде те розслідування.
- А, те подвійне вбивство? Чув. Кажуть, заплутана справа... Малашко, певно, якоюсь мірою має бути задоволений через смерть того хлопця, як там його?
- Артем Заречнюк, – нагадав я. – Що ти маєш на увазі під «задоволений»?
- Ну, як? Колись, десь півроку тому, у них був конфлікт. Заречнюк вплатився в якусь бійку в барі. А там був Малашко. Вони побилися. Потім Заречнюк отримав чотирнадцять діб за хуліганство. Малашко тоді був дуже незадоволений, що хлопець отримав мало.
- Та ти що! А нам він нічого про цей випадок не розповідав. – Мені ставало все цікавіше.
- А що там розповідати? Нічого особливого там у принципі нема, – байдуже мовив Артем. – Я теж вважаю, що цей придурок мало отримав. Він чинив спротив поліції, між іншим.
- А цей Ярик, його напарник. Що ти можеш сказати про нього?
- Що можу сказати?
- Я ледь кивнув головою на знак підтвердження мого запитання.
- Та ще менше, ніж про Малашка. Ярик у нашому місті взагалі недовго працює. Раніше працював у Львові.
- Чому переїхав?
- Не знаю. Без поняття. – Артем заглянув на молоду дівчину, яка щойно увійшла до бару. Її відразу ж зустрів хлопець. Артем

відвернувся. – Ти йому особливо не вір. Цьому Малашку, – продовжував. – Не знаю, наскільки то правда, що про нього розповідають, проте вважаю, що диму без вогню не буває. Окрім того, цей Малашко відомий своїм нестійким характером. Часом буває досить неврівноваженим. На мій погляд, таким не слід працювати в поліції. – Артем допив каву. – Ну, добре, бігтиму. Дякую за каву.

– Та будь ласка, – я всміхнувся. – Дякую за допомогу.

– Пусте. – Артем махнув рукою. – Ти йдеш?

– Ні, я ще посиджу.

– Ну, добре, тоді бувай. – Ми потиснули один одному руки, і він швидкою ходою пішов, на виході ще раз кинувши погляд на дівчину.

Я ж залишився зі своїми роздумами. «Малашко – вбивця. Малашко – вбивця», – крутилося в моїй голові. «Неврівноважений, мутний тип...» – повторював я подумки слова Артема. Неврівноважений. Що ж робити?

Недаремно він мені одразу не сподобався. Запитати його про ту справу, за яку його ледь не вигнали з роботи? А якщо розіллється? І потім не захоче розповісти про хід розслідування? Але ж цікаво було б побачити його реакцію на це запитання. А якщо він усе-таки пов'язаний з останніми двома вбивствами? Малашко з убитим були знайомі... Це ж треба... Аж надто підозрілим видається те, що він навіть і словом не обмовився про знайомство з хлопцем.

Заречнюк когось шантажував. Невже Малашка? Малашко вбивця! Тоді ми всі в небезпеці. Я, Ліза, Катя... Та навіть Федюкевич, Ярик... Той, хто швидше докопається до істини в цій справі. Ні, певне, запитувати поки що не варто. Натомість у мене з'явилась ідея.

* * *

Я вийшов із кафе та попростував до Лізи. Скоро мали прийти всі інші. З голови ніяк не виходила новина про Малашка. Накрапав

невеликий дощ. Я накинув капюшон.

Треба неодмінно дізнатися, кого ж шантажував Заречнюк. І це обов'язково потрібно зробити, випередивши Малашка. Хоча дурне зауваження. А якщо Заречнюк шантажував саме Малашка? Тоді, власне, усе ставало на свої місця. Малашко вбиває Заречнюка. Дівчина хлопця могла стати свідком або просто бути в курсі справ Тьоми. Що ж до мене... Малашко підозрював, що я щось знаю, тому вирішив мене прибрати. А Ігор Климович? Просто зациклений на підгляданні за жінками? Теж цілком можливо.

Одне я чітко збагнув: розслідування потрібно проводити самостійно. Не можна всього розповідати Малашкові... Раптом я змінив свій маршрут. Стас зараз мав бути вдома. Я хутко побіг на зупинку. Скоро приїхала потрібна мені маршрутка. За п'ятнадцять хвилин я вже заходив до невеличкої крамниці в Стасовому дворі. З порожніми руками йти не хотілося. Я купив коробку цукерок для його матері та дві пляшки пива й чіпси для нас. Ще за десять хвилин Стас проводжав мене у свою кімнату.

– Я взагалі-то ненадовго. Хотів тобі подякувати за допомогу з проектом. Без тебе мене, напевне, просто погнали б із роботи. – Ми повсідалися у кріслах у кімнаті товариша.

Його квартира була не надто великою, як, власне, усі квартири в «хрущовках». Шпалери вилиняли, меблі були куплені ще зо три десятки років тому.

Стас сьогодні був неголеним та й узагалі ніяким: надто вже переймався тим, що не міг знайти роботу. За ті роки, що ми не бачилися, він досить змінився. Хлопець уже відростив собі невеличкий пивний живіт, і, здається, у нього намітилася лисина. А ще ж навіть тридцятки нема. З дівчатами в нього теж якось не складалося.

– Ти як хочеш, а я тобі все-таки дам частину свого гонорару.

Стас відмахнувся.

– Та це не обов'язково. – З виразу обличчя стало зрозуміло, що цих грошей він усе-таки потребував.

– Ти їх заслужив, – мовив я, – тому відмови не прийматиму.

– Як хочеш. – Стас чомусь навіть не глянув мені в обличчя. Лише пізніше я зрозумів його поведінку.

– Слухай, хочу ще дещо в тебе запитати. – Я нахилився ближче до нього й заговорив пошепки, аби нас не почула його мати.

– Та чого ти, – не дав мені розпочати Стас, – мама не почує, кажи нормально.

– Справа надто серйозна, не хочу ризикувати, – відповів я, не підвищуючи голосу.

Стас відмахнувся: мовляв, можеш не боятися, точно не почує. Та я продовжував так, як і почав:

– Хто б міг вивести мене на друзів Заречнюка?

– На друзів Заречнюка? А нащо тобі? – Стас відкоркував пляшку холодного пива та із задоволенням відсърбнув.

– Ну, як «нащо»? Ти що, не знаєш, що відбувається? – Я аж здивувався цьому запитанню й навіть дещо образився на його байдужість.

– Ну, я знаю, що відбувається. – Він продовжував спокійно пити пиво. – Але ж ти співпрацюєш із поліцією. Хіба вони не можуть знайти цю інформацію?

– Можуть, звичайно. – Я вирішив не розповідати другові про Малашка. – Та ми розділили завдання, щоб було ефективніше. Це моє завдання. – Стас, здається, повірив моїм словам.

– Спробуй поговорити з Вітьком.

– З Вітьком?

– Так, це адмін того сайту, де я знайшов Заречнюка. Я знаю, Вітьок спілкується в реалі з багатьма із сайту. Тож цілком можливо, що він тобі щось розкаже.

Я записав мобільний хлопця. Це вже було щось. Ще трохи посидівши в Стаса, я відкланявся та поспішив до Лізи. За моїми підрахунками, я запізнювався майже на двадцять хвилин.

* * *

На вулиці продовжував накрапати невеликий дощ. «Добре, що нема грози», – міркував я. Чекаючи на зупинці на маршрутку, набрав номер Віті. Не пощастило: ніхто не відповів. Двічі прослухавши довгі гудки, вирішив подзвонити пізніше. За хвилину мені зателефонувала Ліза: мовляв, усі вже зібралися, чекають лише на мене. Я пообіцяв, що буду за десять хвилин. Попросив, щоб без мене не починали. Звісно, за цей час я приїхати не міг. Але не хотілося нічого пропустити. Уточнив, чи вже є Малашко. Ліза ствердно відповіла. Чи не хочу я з ним поговорити? Ні, не хочу. Цікавився просто так. Скоро буду...

* * *

Як я й розрахував, моє спізнення затягнулося на двадцять хвилин. Близько восьмої вечора я вже підходив до Лізиного під'їзду. Попри обіцянки відповідних служб відновити електропостачання до вечора п'ятниці, здавалося, що ніхто навіть і пальцем для того не ворухнув. Через тінь, що падала від великих дерев, яких було аж надто багато біля будинку, надворі видавалося ще темніше. Дощ не припинявся. Перед тим, як увійти в приміщення, ще раз озирнувся: майже порожньо. Лише двоє хлопчаків років десяти каталися на великах. Краєм ока, заходячи до під'їзду, серед дерев я помітив іще когось у темно-синьому піджаку. «Сподіваюся, вони не розпочали без мене, – думалося мені. Я нервувався. – Гм, десь я вже бачив такий піджак...»

* * *

Як я й просив, мене все-таки дочекалися. Я вибачився за спізнення та хутенько сів у вітальні поряд із Лізою. Катю моя дівчина спровадила до її кімнати. Звісно, ми з коханою були майже певні, що мала підслуховуватиме, та вирішили не акцентувати на тому особливої уваги.

Тепер я не міг не спостерігати за поведінкою Малашка. Такий самий нервозний, як і завжди. Тільки тепер я це сприймав уже по-іншому. Ще жодного разу не бачив, щоб він спокійно міг усидіти в кріслі. Натомість поліціант часто підхоплювався та ходив кімнатою, розмірковуючи вголос та покушуючи нижню губу. Примружені очі та ледь помітний вогник у них, коли йшлося про шантаж із боку Заречнюка. Як я не примітив того раніше?!

Отож кожен поділився тим, що вдалося дізнатися сьогодні. Ми з Яриком докладно розповіли про нашу розмову із Семенюком. Як і очікували, жодних зачіпок тут не знайшлося, хоча я й повідомив присутніх про дивне нервування Семенюка. Ярик знову відмахнувся від цього: мовляв, той спершу злякався, що ми викрили його незаконні справи із Заречнюком. Усіх, здавалося, задовольнило це пояснення. Проте мушу визнати: не мене.

Відтак обговорили розмову з Крижем. Це було цікавіше. За браком алібі він ставав підозрюваним. Більше того, він підпадав під мій опис невідомого, який штовхав мене зі сходів. «Дивно, – подумалося, – через усю ту новину про Малашка я зовсім про це не розмірковував».

Стосовно того, що за сьогодні дізнався особисто я, то все-таки я волів поки мовчати. Мав намір розповісти про те лише Лізі. Пізніше.

– Отже, – почала підсумовувати Ліза, – у нас додався ще один підозрюваний, що мав імовірний мотив убивства Заречнюка та його дівчини. Олег Криж. Треба дізнатися про справи цього чоловіка із Заречнюком для того, щоб зрозуміти, чи мав той мотив. Ми також розшукуємо зараз Климовича.

– Климович усе ще не з'являвся вдома, – невесело протягнув Федюкевич. – Мені вже це здається підозрілим. Де він може так

довго переховуватися?

Однак на це запитання ніхто не зміг дати відповіді.

– Нічого, з'явиться, – лише промовив Малашко. – Живим чи мертвим, а ми його все-таки впіймаємо, – похмуро додав слідчий.

Ярик гмикнув:

– Ну в тебе й жарти!

У коридорі почувся шум. То вийшла Катя. Ліза незадоволено мовила мені:

– Усе-таки підслуховує.

– Та що там такого? – спокійно запитав Федюкевич. – Не розумію, чого ви так приховуєте все це від дівчини. Вона вже цілком доросла. І, до речі, наскільки пам'ятаю ще зі школи, вона ніколи не давала себе образити. Тож усе гаразд. Ще коли мала років десять, з нею навіть боялися сваритися однокласники. Ти ж сама розповідала, – усміхнувся Федюкевич і глянув на Лізу.

– Так, але й язик за зубами вона тримати не вміє.

З коридору долинув шум, щойно мала почула мої слова. Катя із силою грюкнула дверима. Ліза гмикнула й знову незадоволено похитала головою.

– Дивіться, щоби про те, про що ми тут говоримо, ніхто інший не дізнався. – Малашко був явно незадоволений подібною перспективою.

– Не хвилюйтеся, я вже говорила з нею з приводу цього.

– Твої слова мене заспокоюють, та не дуже... – Я знав, що Каті далеко не завжди можна було довірити якусь таємницю. Якщо не сказати взагалі «ніколи».

– Не потрібно сперечатися, – втрутився Ярик. – Просто нагадайте своїй сестрі про таємницю слідства ще раз. Поясніть, що то може бути надто небезпечно для неї самої.

– Та я впевнена, що Катя більше нікому нічого не розповідатиме. Я вже з нею дуже добре поговорила.

– Більше?! – Кожен із нас насторожився. – Що ви маєте на увазі, кажучи «більше»? – Малашко напружено чекав на відповідь.

Ліза важко зітхнула, перш ніж відповісти:

– Я підозрюю, що Катя вже могла щось розповісти своїм друзям. Хоча вона й заперечує цей факт.

– Ти маєш на увазі отих друзяк, з якими вона зустрічалася, коли я був у лікарні?

– Що за друзі? – Суворі очі Малашка зупинилися на Лізі.

– Света та її хлопець Вова, не пам'ятаю їхніх прізвищ. Навчаються зараз у МEGУ.^[3] Я їх не дуже люблю. Надто вони проблемні. Особливо цей Вова. Якось він ледь не побився в нас удома ще з одним хлопцем. Я тоді їх усіх вигнала й заборонила Каті з ними бачитися.

– Що ваша сестра могла їм розповісти?

– Усе, про що ми розмовляли того першого вечора, як зустрілись у мене. Ну й плюс про те, що Назар упав зі сходів.

Ярик і Малашко аж присвиснули.

– То надто багато інформації! – гаркнув Малашко.

– Вона запевняє, що нічого не розповідала.

– А ви тому вірите? – запитав Ярик.

– Та не особливо, – відповів я за Лізу.

– А що то за хлопець із дівчиною? Що ще ви можете про них розповісти?

– Та більше нічого такого. Хіба що... Хіба те, що вони обоє займаються карате.

– Ви вимовили це якось дивно, – зацікавився Малашко. – Про що ви зараз подумали?

– Ні про що таке... Ні... Ні про що таке. – Ліза на хвильку задумалася, але потім махнула головою.

– А все-таки скажіть-но нам, що була за думка, – наполягав слідчий.

– Та, власне, я подумала, що їм могло стати фізичної сили здійснити два вбивства. А потім іще й спихнути Назара зі сходів. Навіть дівчина могла те зробити.

– Так, але ж який у них резон це робити?

– Хіба ж у них міг бути мотив? – повторив запитання Малашка Ярик.

– У тім то й річ, що в них нема абсолютно ніякої причини для вбивства когось із цих людей. Просто мені тоді здалося таким дивним те, що вони так несподівано з'явилися. Я давненько вже про них нічого не чула.

– Я вважаю, що то був просто збіг, – мовив, вислухавши Лізу, Ярик. Кожен із нас на хвильку замислився. Коли трапляються два настільки заплутані вбивства, підозрюєш абсолютно кожного.

– Можливо, у них усе-таки був якийсь мотив? – задумливо промовив Малашко.

– Та ні, – з упевненістю заперечила Ліза. – Я не можу сказати, що так уже добре знаю їх, проте не думаю, що в них могла бути якась причина позбуватися тих двох людей. Вони ж навіть не були знайомі.

– А звідки ви знаєте, що вони не були знайомі? – раптом перебив Лізу Малашко.

Дівчина зам'ялась і трохи помовчала.

– Не знаю, може, і були знайомі, – продовжила вона.

– Ви щось іще знаєте про них? – Малашко, я б сказав, надто зятято розпитував Лізу.

– Ні, більше нічого, – тихіше, ніж зазвичай, промовила кохана. Мені не подобалося, як слідчий її допитує. Я кинув на нього невдоволений погляд. Малашко теж глянув на мене і, певно, зрозумівши, що маю на увазі, трішки пригальмував.

– Точно, – відповіла Ліза на останнє запитання поліціанта.

– Ну, гаразд, – мовив Малашко. – Спершу все-таки зупинимося на Крижі та Климовичі. Мені здається, якщо знайдемо Климовича й зрозуміємо, чим, власне, займалися Криж із Заречнюком, то матимемо певні ключі до розкриття справи.

Усі погодились із зауваженням слідчого.

– І ще одне до вас, Лізо, запитання, – додав Ярик.

– Так, – лише промовила вона.

– Ви знали когось зі знайомих убитої?

– Ні, нікого не знала. Тільки хіба що сусідку, яка мені її порадила.

А що?

– А скажіть, у цієї Альони могли бути якісь підозрілі друзі?

– Підозрілі?

– Так, – цього разу в розмову втрутився я. – Криж скаржився, що в неї були якісь не вельми приємні друзі, тому він її не любив і не дуже хотів спілкуватися.

– Ні, ти знаєш, вона була цілком нормальною людиною. Не думаю, що в неї могли бути подібні знайомі. Хоча... вона ж зустрічалася із Заречнюком, а він займався чимось протизаконним. Може, і були ще якісь такі друзі. Не забувайте, що я вже давно з нею не спілкувалася. Добрі чотири роки. Ми з нею лише віталися, коли бачилися. Ну, ще могли порозпитувати одна одну, як справи. Усе. Та й узагалі ми перетинаємося не так часто. Точніше, перетиналися, – швидко виправилася Ліза. Я помітив, що їй стало ніяково.

– Та ні, ваші слова, власне, співпадають зі словами подруги вбитої, Світлани Слинько. Вона теж сказала, що в дівчини аж ніяк не могло бути подібних друзів. Навіть про Заречнюка вона схвально відгукувалася.

– Вона була з ним знайома? – запитав я в Ярика.

– Так, вони бачились один чи два рази. Поверхове знайомство, як казала Слинько, проте враження хлопець справив досить непогане.

– Дуже цікаво, – гмикнув Малашко й про щось замислився.

– Отже, на сьогодні все? – запитав Федюкевич. – Бо в мене ще є деякі справи.

– Так, і в мене ще є плани, – так само задумливо промовив Малашко, потерши підборіддя. Ще одна його дурнувата звичка.

– Ти ж казав, що вільний, – здивувався Ярик.

– Ага, я так думав, проте щойно дещо згадав. У принципі вважаю, що на сьогодні дійсно все. Ніхто нічого не хоче додати? – Усі похитали головою. – Тоді можемо розходитися. За вихідні нам потрібно дізнатися, що пов'язувало Заречнюка та Крижа. За

квартирою Климовича в суботу й неділю теж буде спостереження, тож будьмо наготові. Можливо, він з'явиться.

Ми розпрощалися. Ліза пообіцяла ще раз поговорити із сестрою. Окрім того, вона запевнила нас, що спровадить її на літо до батьків. Хоча, як додала кохана, їй шкода дівчину, яка в такому випадку була б змушена провести нудні канікули в селі.

– Повір мені, це їй лише на користь, – запевнив я її й поцілував у чоло.

* * *

Федюкевич, Ярик та Малашко пішли на кілька хвилин раніше від мене. Я дещо затримався, щоби поговорити з Лізою стосовно приїзду її батьків. Мені було спокійніше від думки, що на вихідних вона буде не одна. Таким чином, я міг попрацювати над новим проектом. І, більше того, міг зайнятися розслідуванням.

Усе-таки я розповів коханій новину, яку сьогодні дізнався про Малашка. Це неабияк налякало її. Ми домовилися мовчати про те, що знаємо. Відтепер слідство вестимемо лише ми вдвох. Я переконав Лізу, що в цій справі нікому не можна довіряти, окрім самих себе. Ідучи, я ще раз попрохав кохану посприяти тому, щоби Катя поїхала. Надто небезпечно для неї було лишатись у місті.

* * *

Вийшовши з під'їзду, хотів знову набрати Вітю, проте, глянувши на годинник, засумнівався. Ми засиділися аж до одинадцятої. Навряд хлопець уже спав, утім, за правилами етикету, дзвонити було надто пізно. «Бісів етикет!» – подумалося.

Надворі вже геть стемніло. Світла не було й у сусідньому будинку. Дощ пускався сильніше. Я накрив голову капюшоном, іще раз

роздивився навкруги та попростував до зупинки. Було не вельми людно.

Дорогою прогнав у пам'яті все, що сталося за сьогодні. А сталося немало. Та щось заважало мені зосередитися. Якась думка. Я напружився, намагаючись зрозуміти, яка саме. «Синій піджак», – чомусь згадалося мені. А що тут такого? Так, я когось бачив надворі в синьому піджаку сьогодні, як заходив до Лізи.

«Чорт забирай! – майнуло в моїй голові. – Це був Криж!»

* * *

Із ними потрібно поговорити та все пояснити. Не можна допустити, щоби той хлопець пішов у поліцію. Вони ж відразу його заарештують, адже він уже сидів за спробу зґвалтувати. Та цього разу й на думці такого не мав. Просто хотілося порозглядати гарненьких жіночок... Що в тому такого? Цей хлопець і сам, певно, за відсутності своєї дівчини міг тим займатися.

Звісно, треба придумати якусь відмовку. Не можна так щиро зізнаватися у своєму захопленні. Чоловік посміхнувся, згадуючи досить інтимні моменти, свідком яких кілька разів ставав. А ота, така симпатична... Учителька музики. Шкода, помітила його. А сцени кохання щовечора були такі бурхливі. Такі збудливі. Ніздрі Климовича роздулися при згадці. Тілом пройшло приємне прохолодне тремтіння...

Чоловік озирнувся. Стало вже досить темно. Важко було зрозуміти, куди йдеш. Якби не ліхтарі, що де-не-де таки працювали, та деякі вітрини, що, дякувати Богу, світилися вночі... то не було б видно, куди ставити ногу. «Проте, – нахмурився Климович, – за тим рогом точно надто темно. Та нічого. Якось пройду. До будинку вже недалеко».

Уже кілька днів Климович не наважувався повернутися додому. Він сподівався, що той псих, який обіцяв піти в поліцію, за цей час

про нього забуде. Ну а далі? А далі він просто буде обачнішим. Так, слід бути обережнішим. Климович знову згадав пікантні сцени з інтимного життя вчительки музики. «Гм, – подумалося, – така гарна дівчина й такий нецікавий коханець! Ну, що то за піджак такий? Темно-синього кольору! Фу! Яка бридота! Абсолютно ніякого смаку! До такої пані треба ходити в гарненькому випрасуваному костюмчику...»

Климович сам до себе посміхнувся й потер чоло. Незважаючи на сильний дощ та ніч, надворі стало надто парко. «Якось так непомітно настала темрява...» – несподівано спало йому на думку. Чоловік завернув за ріг. І тут теж не було жодної живої душі. Уперше за весь цей час йому стало ніяково. Десь позаду тріснула гілка. Він озирнувся. Нікого. Чоловік постояв, вдивляючись у темряву. Ні, нікого. Здійнявся легенький вітерець, дощ зі ще більшою силою вдарив по обличчю. Нічого не чути. Лише чиєсь дихання десь зовсім близько. Чоловік інтуїтивно озирнувся. Очі його розширилися від жаху. Ще мить – і сокира перерубала його великий череп. На цьому удари не припинилися.

* * *

Спершу він ішов за мною – ще тоді, коли все тільки починалося. Стежив? Але ж я бачив, як він зустрівся з якоюсь жінкою, точно його знайомою, а можливо, і коханою. Затим я бачив Крижа, коли він заходив до маршрутки. І сьогодні я знову бачив цього мудака. Він живе не так і далеко звідси. Цілком імовірно, що, наприклад, його дівчина або ж хтось із друзів мешкають поряд. Це б пояснило, чому він так часто тут швендяє.

Якесь незрозуміле чуття потягнуло мене до будинку, де жив Криж.

На цій вулиці теж не працювало освітлення. Я розглядав вікна його квартири. Або він уже ліг спати, або ж його ще не було вдома. Я вирішив певний час почекати. Заховався за кущами. Дощ лив усе

сильніше, але мені стало байдуже. Надто хотілося знати, що й до чого. На щастя, чекати довелося недовго.

Дуже скоро я помітив постать, що швидкою ходою, безперестанку озираючись, прямувала до будинку. Постаттю виявився Криж. Від дощу його очі, здавалося, ще більше кліпали. Він пройшов зовсім близько від мене. Обличчя видавалося аж надто блідим. Певне, у нього щось трапилося. У руках він ніс якийсь темний пакет, міцно притиснувши до себе. Цікаво, що в ньому? За хвилину чоловігa вже зник у під'їзді. Скоро у вікні Крижа спалахнуло сяйво від запаленої свічки.

Я постояв деякий час. Ще кілька хвилин – й у квартирі знову стало темно.

Почекав хвилин зо двадцять. Він так і не вийшов. Я змок до нитки, проте був задоволений. З усього, що я щойно бачив, можна було виснувати, що Криж і далі робить щось незаконне. Він би не швендяв уночі під дощем та не озирався щохвилини, якби не боявся бути поміченим. Що ж він ніс у пакеті? Та я розумів, що зараз нічого цікавого вже не зможу дізнатися.

«Головне, – розмірковував я, – моє нічне ходіння аж ніяк не виявилось марним».

Я вийшов зі своєї схованки, однак не встиг ступити й кількох кроків, як виразно відчув чийсь – той самий – неприємний пильний погляд. Озирнувся. Через дощ важко було щось розгледіти далеко від себе. Проте здавалося, що нікого нема.

Я попрямував у бік зупинки, усю дорогу сподіваючись, що з'явиться бодай одна жива душа. Та нікого не було. За десять хвилин я вже чекав на маршрутку. Весь цей час я озирався. Моторошне відчуття чиєїсь присутності все не хотіло відступати. Я подивився на годинник. Була вже майже перша година ночі.

Здавалося, темрява повністю заволоділа містом. За кілька метрів від себе вже нічого не було видно. Скільки доведеться чекати? Кожна хвилина тягнулася, немов вічність. Складалося враження, що минула вже добра година. Насправді ж лише п'ять хвилин.

Несподівано я почув, як тріснула гілка. Зовсім недалеко. Серце зупинилося, я затамував подих, уважно дослухаючись до будь-якого шурхоту. Раптом удалині, у темряві, прорізалось світло. На хвилику я відволікся. Донісся шум машини. Так, то була маршрутка. Маршрутка, що, цілком імовірно, рятувала зараз моє життя. З жахом для себе я зрозумів, що водій не збирається зупинятися. Я запанікував. Із силою замахав руками й навіть вибіг на дорогу, тільки б він зупинився. Подіяло.

– Я вже не їду за маршрутом, – ліниво мовив водій.

– Мені байдуже, аби тут не стовбичити. – Я навіть не став чекати, чи він мене впустить. Забігаючи в маршрутку, я ще раз швидко озирнувся. Нікого. Лише гілля дерева, біля якого я щойно стояв, неприродно сильно захиталося. Так, неначе хтось щойно пройшов повз.

– Я вже їду додому, живу біля автовокзалу. – Він усе ще не зачиняв двері.

– Чудово, і мені туди, – відказав я, хоча жив у протилежній частині міста. – Зачиніть, будь ласка, двері. Холодно.

– Холодно? А мені парко. – Нарешті двері зачинилися. Я ще раз інстинктивно роззирнувся в салоні. Тут нікого не було. Нарешті я в безпеці.

Маршрутка поволі набирала швидкість.

* * *

Наступного дня із самого ранку я почав надзвонювати Віті. Це виявилось справою не з легких. Спочатку хлопець був поза зоною досяжності. Потім монотонний голос оператора сповістив про те, що «зараз абонент не може прийняти ваш дзвінок». Очевидно, у пацана це був не єдиний номер. Лише близько дванадцятої години мені нарешті пощастило. Голос у слухавці був сонним:

– Алло!

– Вітя?

– Вітя, – підтвердив молодий чоловік.

– Доброго дня! Мене звати Назар Якимишин. Ви знали Артема Заречнюка?

– А чому «знали»? – голос звучав так само апатично. – Я й зараз його знаю. – Відтак хлопець видав звук, що віддалено нагадав мені сміх.

– Мушу все-таки наполягти на слові «знали», – продовжив я. – Його недавно вбили...

– Що? Це взагалі хто? – перебив мене він. – Це що, якийсь жарт? – Схоже, сон від хлопця поволі відступав.

– На жаль, ні. Я займаюся цією справою, мені потрібно з вами поговорити, проте не по телефону. Де ми з вами могли б зустрітися?

– А ви що, з поліції?

Я не наважився брехати.

– Ні, проте зараз працюю на них. То де й коли ми можемо зустрітися?

Здавалося, цей Вітя все ще не міг утямити, що відбувається. Подумавши кілька секунд, він відповів:

– Можна зустрітися в кафе «1 + 1». Знаєте, де це?

– Так, приблизно знаю. О котрій? Зможете за годину?

– Зможу, я тут якраз недалеко живу.

– Чудово. Я середнього зросту, невеликої статури. Досить коротко стрижене волосся, на підборідді велика родимка. У руках триматиму... – Я задумався. – У руках триматиму газету. На мені будуть джинси та біла футболка.

– Зрозумів. Думаю, упізнаю. – Хлопець швидко кинув слухавку. Терпіти не можу такої неввічливості!

* * *

Годину по тому я був у домовленому місці. Більше того, у кафе я сидів уже хвилин двадцять. Номер Віті не відповідав. Це почало мене дратувати. Раптом зовсім поряд хтось промовив:

– Не став брати слухавки, аби не палити вам гроші.

Я здригнувся й різко озирнувся. Поряд стояв хлопець на вигляд років двадцяти.

– Вибачте, не знав, що так вас налякаю. – Він сів навпроти мене.

До нас підійшла офіціантка.

– Пиво, – замовив він. – «Оболонь» є?

– Є. А ви що будете? – звернулася дівчина до мене.

– Я нічого не хочу, дякую.

– На службі не вживаєте?

– Прошу? – не зрозумів я його запитання.

– Кажу: на службі не вживаєте? – іще раз запитав він, потерши своє заспане обличчя.

Скоріше за все, після мого дзвінка хлопець ще поспав. Від нього тхнуло перегаром. Більше того, мені стало зрозуміло, що він усе-таки вважає мене ментом. Я не став цього спростовувати.

– Так, не вживаю. Ви праві. – Дівчина глянула на мене з цікавістю й, нічого не відповівши, пішла виконувати замовлення.

– Отже, Тьомку таки пришили? – розпочав розмову Вітя, уп'явши в мене свої сірі водянисті очі. Від такого неочікуваного запитання я аж розгубився на хвилю.

– Наскільки розумію з вашого запитання, ви не здивовані?

– Ну, не сказати, що взагалі не здивований. Останнім часом я мало з ним спілкувався. Це раніше ми частенько зустрічалися. Був тоді в нас спільний друг. Потім він поїхав на заробітки до Португалії, а я знайшов роботу. Тьома теж постійно був зайнятий. Так і вийшло, що ми мало бачилися.

– А чим жив Артем Заречнюк?

– Та то тим, то тим. Нормальної роботи він не мав. Через це в нього постійно були проблеми з дівчиною.

– Вибачте, я перебію: його дівчину звали Альоною?

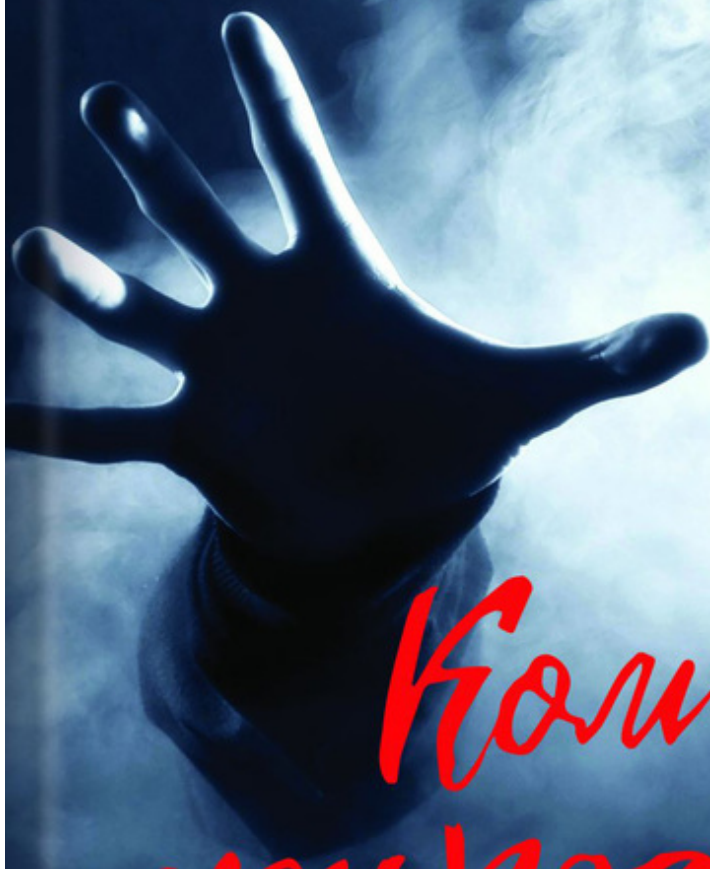
Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

КСЕНІЯ ЦИГАНЧУК

Коли
проходить
темрява

КЛУБ
СІМЕЛЬНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

Примітки

1

DSM – це керівництво з діагностики й статистики, довідники, розроблені Американською психіатричною асоціацією. Вони містять реєстри та опис психіатричних діагнозів, аналогічні керівництвом міжнародної класифікації хвороб. *(Тут і далі прим. авт., якщо не вказано інше.)*

[Повернутися](#)

2

«Фуршет» – мережа супермаркетів; у Рівному розташована в центрі, у ТЦ «Злата Плаза».

[Повернутися](#)

3

Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука в Рівному.

[Повернутися](#)